

מסכת שיטות

עם פירוש נمرا ופירושה
ותבנית ש"ס נהרductא החדש

חלק ג
דף טז-כב

©

כל הזכויות שמורות

יצא לאור ע"י
מכון 'תלמוד והלכה'
רחוב מנחם בגין 12
ירושלים

מהדורות ביקורת

להזמנות מרכזות לשיעורי הדף היומי
053-3129507

כל העשרה והוספה תתקבל בברכה
בפקם 08-9298155

תבנית הש"ס:

שיעורים ועימוד:

דוד לוי

050-4130067

סדר הלימוד מיום ראשון כ"ו אדר תש"פ - עד שבת קודש
פרשת ויקרא ג' ניסן תש"פ

דף הימי מסכת שבת דף טז עד דף כב

הנושאים המרכזיים:

- שליחת איגרת ביד גוי ביום ו' [cashcz.]
cashcz. בשיוךם בי' דואר]
- הפלגה בספינה ויציאה למלחמה בתוך ג' ימים לשבת
- פירות שחיתותם ממשיכה בשבת

דף כ

- שהיה [cashcz. מבושל כמו בא"ד. בקרוב] פסה. בבית המוקד. כשהאהש אזהה ברובן]
- פתיות ושמנים שאין מדליקים בהם לשבת

דף כא

- שמנים פסולים שעירב בהם שמן כשר
- פתיות ושמנים למקדש ולחנוכה
- נר חנוכה [כבהה אם זוקק לה. ואם מותר להשתמש לאורה]
- נר חנוכה [עד שתכלה רגל. כמה נרות. מקום ההדלקה. שימוש. בתוך י' טפחים]

דף כב

- נר חנוכה [למעלה מכ' אמה. בטפח הסמוך לפתח]
- ביזוי מצוה [מניית מעות לאור נרות. כייסוי הדם ברגלי. שימוש בניי סוכה]
- הדלקה מנור לנר
- הדלקה עשויה מצוה או הנחה

דף טז

- טומאה כל' זכוכית [מוגבם. טומאה ישנה. פשוטיהם]
- טומאה ישנה
- המשך י"ח גזירות [כלים שכחם תחת הצינור. בנות כותים נדות מעירסתן. 'אהל' במטללים פחות מטפח]

דף יז

- המשך י"ח גזירות [הbowzer לגת. גידולי תרומה. טלטול فهوות מד' אמות. פת, שמן, יין, בנותיהם של עכו"ם. תינוק נכרי שמיטה בזיבחה]
- שביתת כלים

דף יח

- לישה בנינתה מים ללא עירובם
- שביתת כלים [לב"ש ולב"ה. ודין ריחיים של מים]
- דין שהיה [קדירה היה. מבושל ואינו מבושל. בשרגדי, ואיל כשהתנו סגור בטיט או פתוח].
נתינת חפץ לגוי ביום ו'
- מכירת חמץ לגוי בערב פסח

דף יט

- השכרת כלים לגוי ביום שיישי

יום ראשון כ"ז אדר תש"פ

שבת דף טז

שאלה א: אם גזרו טומאה על כליזוכיות, מפני שהם דומים לכליזרכס, אם כן מודיעם מקבלים טומאה מביהם [בדפנות הכליזרכס]

הגמר באירה שהטעם שגורו שכלי זוכיות מקבלים טומאה, מפני שהם דומים לכליזרכס שעשוים מהול.

שואלת הגمرا, אם כן לא ליטמו מגבען [כליזוכיות לא יקבלו טומאה, אם טומאה נגעה בדפנות הכליזרכס, כדין הכליזרכס].

אלמה תנן [ולמה שניינו רק לגבי הכליזרכס (וכלי נתר) שאינם מקבלים טומאה מביהם, ולא לגבי הכליזרכס],

שכך שניינו: הכליזרכס, וכלי נתר [כליםoadמה לבנה], טומאתן שווה [יש להם אותו דין לגבי טומאה], כדלהלן:

מייטמאן מאירין [אם תלו 'טומאה' בתוך הכליזרכס או הכליזרכס או הכליזרכס אף שהטומאה אינה נוגעת בכליזרכס, כיון שיש טומאה ב'אוויר' הכליזרכס, הכליזרכס נטמא].

ומטמאן, מאיריהן [אם הכליזרכס טמא, ותלו מאכל בתוך הכליזרכס, אף שהמאכל אינו נוגע בכליזרכס, כיון שהוא נמצא ב'אוויר' הכליזרכס, המאכל נטמא].

ומייטמאן מאחריהן [אם נכנסה 'טומאה' לתוך אחריה הכליזרכס, שיש כלים שכאשר הופכים אותם, אפשר להשתמש בהם לאחריהם, שיש שם בית קיבול, כמו שמצוין בגביעים מכיסף שיש להם חلل מאחריהם] הכליזרכס נטמא].

ואין מיטמאן מביגין [אם טומאה נוגעה בדפנות הכליזרכס מבוצע במקום שאין בית קיבול, אין הכליזרכס נטמא].

ושבירתן מטהרתן.

[סיום הקושיא על פי משנה זו]: הרוי שסבירר במשנה, שכלי נתר וכליזרכס הוא דטוומאתן שווה [ש רק דין כלים אלו שווה, ורק הם אינם מקבלים טומאה מביהם], אבל מידי אחרינה [דברים אחרים] לא [אין דין שווה לכליזרכס], והם מקבלים טומאה מביהם.

תשובה: היהות ויש בכליזרכס דמיון לכליזרכס [בכך שאם הם נשברו יש להם תקנה] **לכן** **לגביהם** **טומאה מביהם**, דימויו אותם לכליזרכס

עונה הגمرا: אמריך, כיון דכי נשברו [כיוון שכלי זוכיות שנשברו] יש להם תקנה [אפשר לתקן על ידי שמחמים את הזוכיות וחוזרים ועושים מהם כלים ככליזרכס שאפשר לתקן על ידי התכה, ואיןם ככליזרכס שכשנשברו אין להם תקנה], לכן **שווינחו** [עשוי חכמים את דין זוכיות] **כליזרכס** [שהם מקבלים טומאה מיגבען].

שאלה ב: אם הכליזרכס דומים לכליזרכס מודיעו חוץים לטומאות היישנה ככליזרכס

שואלת הגمرا: **אלא מעתה** [אם כך, שכלי זוכיות, הם כמו הכליזרכס], אם כן - כי

זכוכית שהיו טמאים ונעשה בהם נקב וננטהרו, אם אחר כך תיקן אותם ועשה מהם מחדש כלים, יחוירו הכלים לטומאתן ישנה ככלי מתקות.

[המשנה בה מבואר כללי טומאות כלים מתקות, ובסתופה מבואר שכלי מתקת חזרים לטומאתם הישנה]: **דתן: כלי מתקות, פשוטיהן** [כלים שאין להם בית קיבול], **ומקבליהן** [כלים שיש להם בית קיבול], **טמאין** [מקבלים טומאה].

אם הכלים **נשברו, טהורו** [שכיוון שאינם כלים, אינם מקבלים טומאה].
חזר ועשה מהן **כלים** [שתיקן ועשה מהכלים השבורים, כלים מתקונים], **חוירו לטומאתן** **ישנה**, הרי הם חזרים ונהיים טמאים, כפי שהיו בתחילת.

[המשנה בה מבואר כללי טומאות כלים שונים, ובסתופה מבואר שכלי זcocית אינם חזרים לטומאתם הישנה]: **ואילו גבי כליז זcocית תנן:** כליז עץ, וכלי עור, וכלי עצם (כלים העשויים מעצמות), וכלי זcocית, **פשוטיהן** [כלים מוחומרים אלו, אם אין להם 'בית קיבול'], **טהוריין** [לגביו כליז עץ, עור, ועצם לומדים זאת מפסקים מבואר בחולין כה], ולגביו זcocית מבואר להלן].

ומקבליהן [כלים ממינים אלו, אם יש להם 'בית קיבול'], **טמאיין**.
אם הכלים **נשברו, טהורו** [שכיוון שכבר אינם 'כלים', אינם מקבלים טומאה].
חזר ועשה מהן **כלים, מקבלין** טומאה מכאן ולהבא.

[סיום הקושיא על פי משנה זו]: הרי משמע מהמשנה, **שמכאן ולהבא, אין** [כאן, הם מקבלים טומאה], אבל **למפרע, לא** [אין דין כללי מתקות, ואינם חזרים לטומאתם הישנה - להיות טמאים כפי שהיו בתחילת].

תשובה: חכמים לא גוזרו על כליז זcocית שיקבלו גם טומאה שמקורה מגזירה דרבנן. והיות ודין טומאה ישנה היא מדרבנן, לא גוזרו על כך בכלי זcocית

עונה הגمرا: **טומאת כליז זcocית** **דרבנן**,
וטומאה **ישנה** [הدين שטומאה חוזרת לכלי שתיקנוו לאחר שנטהר על ידי נקב], הוא דין **דרבנן**,

בטומאה דאוריתא [בכללי מתקות, שיסוד טומאות מהתורה], **אחיתו** [הורידו, כלומר הניחו וגורו] **בה רבנן** **טומאה** [שים בהם דין 'טומאה ישנה'].

אבל **בטומאה דרבנן** [בכליז זcocית שיסוד טומאות מדרבנן], **לא אחיתו** [לא הורידו, כלומר לא הניחו ולא גורו] **לה רבנן** **טומאה** [שלא גורו בהם דין דין טומאה ישנה].

שאלת: **מדוע פשוטי כליז זcocית אינם מקבלים טומאה פשוטי כליז מתקת מקבלים טומאה**
שואלת הגمرا: לפי המבוואר שהטעם שלא גורו בכליז זcocית טומאה ישנה ככלי מתקות, מפני שלא גורו על כליז זcocית טומאות דרבנן. אם כך קשה: **פשוטיהן מיהיא ליטמא** [**פשוטי** כליז זcocית (שאין להם בית קיבול) על כל פנים יקבלו טומאה], **דהא** [**שהרי טומאית**] **פשוטות דאוריתא נינהו**, וכיון **ששנינו** שגורו על כליז זcocית

שיקבלו טומאה בטומאות دائוריתא, מדוע פשוטי כלי זוכיה אינם מקבלים טומאה פשוטי כלי מתכות.

תשובה א: פשוטי כלי זוכיה אינם מקבלים טומאה, כדי שיידעו שתומאתם דברנו

עונה הגמרא: עבדי בהו רבנן הכירא [עשוי רבנן היכר בדיון טומאה כלי זוכיה], שלא היו שווים ממש בדיון טומאה כל' מתקכות] כי היכי דלא לשורף עלי'יו [כדי שיידעו שיסוד טומאתם אינה מהתורה], וכך לא ישרפו תרומה וקדשים שקיבלו טומאה מכל' זוכיה, שאין שורפים תרומה וקדשים אלא אם קיבלו טומאה בדבר שטומאתו מהתורה [מלבד ששה ספיקות שניינו לעיל (טו:)]. [עמדו ב]

תשובה ב [על שאלות א-ג]: כלי זוכיה אינם דומים לכל' מתכות

רבashi אמר: לעולם לכלי חרס דמו, [והשאלות מדווע אין כלי זוכיה חזרים לטומאתם הישנה ומדווע אין פשוטיהם מקבלים טומאה ככל' מתקכות (שאלות ב-ג), אינם קשים, שהרי הם דומים לכלי חרס, ולא לכלי מתקכות].

ודקה קשיא לך לא ליטמו מגבן [וכיוון שכלי זוכיה הם כלי חרס, הרי הקשית מדווע הם מקבלים טומאה מגביהם, ואינם כלי חרס שאין מקבלים טומאה מגביהם (שאלה א) אין זה קשה, הויאיל ונראה תוכו כברו [שכלי זוכיה כיוון שהם 'ש קופים', נראה תוכו מבחוץ דרך דפנותיו, איןנו חשוב 'גב' אלא 'תו', וכך כלי זוכיה מקבלים טומאה מגבם].

שניינו בברייתא: שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה. גזר טומאה על כל' מתכות.

שאלת: והרי טומאת כל' מתקכות היא מהתורה, ולא מתקנת שמעון בן שטח

שאלת הגמרא: כל' מתקכות دائוריתא נינחו [הם מקבלים טומאה מהתורה?]

דכתיב 'אך את הזהב ואת הכסף' וגוי' אךymi נדה יתחטא'.

תשובה: שמעון בן שטח גזר טומאה על כל' מתקכות ששבורות וחזרו ותיקנות, שהם חזרים לטומאתם הישנה

עונה הגמרא: אכן יסוד טומאת כל' מתקכות היא מהתורה, ותקנת שמעון בן שטח לא נזכרה אלא לטומאה ישנה [שכלי מתקכות שננטמו, ושבורות, ונטהרנו, אם חוזרו ועשו מהם כלים, הרי הם חזרים לטומאתם הישנה].

דאמר רב יהודה אמר רב: מעשה בשל ציון המלכה [שהיתה בימי שמעון בן שטח], שעשתה משטה לבנה, וננטמו כל כליה [בטומאת מת, וכדי לטהרם, הייתה צריכה להמתין שבעה ימים, כדי טהרה מטומאת מת, שהם נטהרין רק לאחר שבעה ימים, ומהזים עליהם מי חטאתי (מים עם אפר פרה אדומה) ביום השלישי וביום השביעי].

ושברתן [כדי לטהרם בו ביום], וננתנתן לצורף, וריתכין [שחבר חתיכות 'כסף' במקום השבר], ועשה מהן כלים חדשים.

ואמרו חכמים יחוירו לטומאתן ישנה.

טעם א' לנזירה זו: שמא ישברו את כל הכלים הטמאים ותשכח דין מי אף אדומה

مبرרת הגمرا: מי טעמא גזו על הכלים שייחסו לטומאתם הישנה?

מבררת הגمرا: מושום גדר מי חטא נגע בה, כדי שדין 'מי חטא' (המים המעורבים עם אף פרה אדומה, שבהם מטהרין כלים שננטמו בטומאת מת) לא ייחסו, שאם יטהרו את הכלים על ידי שבירתם, אין לך אדם ממתיין שבעה ימים לטהרת כליו, שכן אחד ישבור את כליו כדי שיטהרו מיד, וחזרו ויעשה מהם כלים, ותשכח דין 'מי חטא'. لكن גזו חכמים שכליים שברום, וחזרו ותקנו, ייחסו לטומאתם הישנה.

שאלה על ביאור א': לפי טעם זה, מה ביאור דעת הסובר שתומאה ישנה חוזרת לכל הטומאות ולא רק לטומאות מת

שואלת הגمرا: הנחיה [ביאור זה נוח] **למן** דאמר: לא לכל הטומאות אמרו [שכלים החוזרים לטומאתם הישנה], **אלא** לטומאות המת בלבד אמרו [errick כי שהיה טמא בטומאת מת, ושברו אותו ותיקנוו, הרי הוא חוזר לטומאותו], שפיר [הרוי זה ביאור טוב, שטעם הגירה היא כדי שלא תשכח תורה מי חטא], וכן גזו זאת רק על כלים שננטמו בטומאות מת (שתהרטם במי חטא), ולא על כלים שננטמו בטומאות אחרות, (שאין טהרתם למי חטא, אלא בטבילה במקורה בלבד). ואם יטהרום על ידי שבירה, לא תשכח בזה תורה מי חטא.

אלא **למן** דאמר לכל הטומאות אמרו [שכלים שהיו טמאים גם בשאר טומאות, גזו בהם שייחסו לטומאותם הישנה], **מאי איכא למיימר** [מה טעם הגירה?]

טעם ב': גزو שהטומאה הישנה חוזרת, שמא יטעה ויעשה חור שאין בשיעור שמתהדר את הכלי

אמר אביי: גירה שמא לא יקננו בכדי טהרתו [שמא האדם שבא לטהר את הכלי בשבירה, לא יעשה בו נקב בגודל שמטהר אותו [כגון בכליל עז, שיעשה נקב פחות מגודל שרירימון יכול לצאת בו], והוא סבור שהכליל נתהר, ובאמת הוא נשאר בטומאותו, וכן גזו שהכליל חוזר לטומאותו הישנה].

טעם ג': גزو שהטומאה הישנה חוזרת, שמא יאמרו שכלי נתהדר באותו יום בלבד הערכ שמש

רבא אמר: גירה שמא יאמרו טבילה בת יומי עולה לה, שהראוה שהכליל נתמא ומשתמשים בכללי בו ביום, אינו יודע شبשו את הכליל ובכך הוא נתהר, אלא הוא סבור שהטבילה את הכליל ושובביה מועלת לטהר את הכליל מיד, והרי הדין הוא שכלי שננטמו אינו טהור לעניין תרומה ביום שהטבילו עד 'הערב שמש' [שהשתמש תשקע, ויצאו הכוכבים].

נקא מינה בגין טעם ב' לטעם ג'

מאי בינויו?

איכא בגיןיו דרצפינחו מרצף, שבר את הכליל לגמרי, שמייעץ אותו, ואחר כך חזר ועשה ממנו כלוי חדש, באופן זה החשש שמא יאמרו שטבילה בת יומי עוללה, אינו שיקין,

שערי ניכר שבר את הכליל, כי רואים שיש כאן כלי חדש לגמרי. אבל החשש שהוא בכלי אחר לא יעשה נקב בצדדי טהרתו, שיק, גם באופן זה.

לעיל אמרה המשנה שגورو בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון י"ח גזירות, ב' גזירות נמנעו במשנה [א) לא יקרה לאור הנר. (ב) ולא יפלת את כליו. וברוריתא בגמרא נמנעו ט' גזירות [י' גזירות, ומחקו את 'טבול יומם', הרי שעד כאן נתבארו י"א גזירות. להלן מבארת הגמara את שאר הגזירות:

ואידך מי היא?

ניריה (יב) הניח כלים תחת הצינור, וירדו לתוכם מי גשמי, המים שבכלים נחובים 'שאוביים', אפילו אם שכח שהניח שם את הכלים [קדעת בית שמאי], וכדעת רבינו מאיר שפקו בזה כבית שמאי

данן: המניח כלים תחת הצינור [צינור שעוברים בו מי גשמי, המים שבצינור אינם הנפכים להיות מים שאוביים, כיון שהצינור אינו 'כלי', שرك לאחר שחיברוו לקרע עשווה לצינור, (כגון שלקחו חתיכת ברזל או אבן, חיברו אותה לאדמה, ולאחר מכן חקקו אותה ועשו בה בית קיבול)], אולם אם הניח כלים תחת הצינור לקבל בהן מי גשמי, אחד כלים גדולים, ואחד כלים קטנים, ואפילו כלי אבניים, וכלי אדמה, וכלי גלים [אף שכליים אלו אינם מקבלים טומאה], מכל מקום הם, פוסלין את המקווה, שכןם שבכלים הם 'מים שאוביים' ופוסלים את המקווה.

[דעת בית שמאי, דין זה נאמר גם בשוכחה]: **אחד המניח כלים תחת הצינור כדי שהם יתملאו, ואחד השוכח שהניח את הכלים תחת הצינור, ושכח לשם מה הוא הניח את הכלים, אף"כ המים שבכלים נחובים 'שאוביים' ופוסלים את המקווה. דברי בית שמאי.**

[דעת בית הלל, דין זה לא נאמר בשוכחה]: **ובית הלל מטהרין בשוכח, שם שכח שהניח את הכלים מתחת לצינור, אין המים שבכלים אלו נחובים 'מים שאוביים', הויאל ואין לו כוונה שהמיים יתملאו בכלים.**

אמר רבוי מאיר: נמנעו ורבו [מנעו את החכמים שדרנו בדיין זה, ונמצאו מרובים] **בבית שמאי על בית הלל, ולכן פסקו להלכה כבית שמאית שהמים פטולים משום מים שאוביים, אף אם שכח את הכלים תחת הצינור, [זו היה בעליית חנניה בן חזקיה, וגזירה זו היא מ"ח דבר שגورو בו ביום].**

[מי גשמי שיידדו לכלים ששוכחים בחצר אינם שאוביים:]

ומודים **בבית שמאי, בשוכח שהניח כלים בחצר** [לא תחת הצינור], שהטובל במקווה שהתמלאו ממים אלו **שהוא טהור**, וכגון שהניח כלים 'בחצר' בזמן שהיו עננים כדי מהגשם, ואחר כך התפזרו העננים, ושכח לשם מה הניח את הכלים - בטלה מחשבתו הראשונה - והמים שבכלים, הם מים שהתמלאו ללא כוונה, ואנים שאוביים.

[דין זה שונה ממנה תחת הצינור, כיון שם עשה 'מעשה שמווכח' שרווחה שהכלים יתملאו במים (שלא הניח סתום 'בחצר', אלא תחת הצינור), ולכן גם כששכח לשם מה הניח את הכלים, לא בטלה מחשבתו הראשונה, לדעת בית שמאי].

רבי יוסי [חולק על רבי מאיר] וסובר שלא פסקו בעניין כלים ששכח תחת הצינור כבית שמאלי, ולא גזרו גזירה זו

אמר רבי יוסי: עדין מחלוקת במקומות עומדת, בשוכח כלים תחת 'הצינור', לא נמננו ורבו בעניין זה לבטל דברי בית הלל, ולא גזוו בית הלל להודות בזה לדברי בית שמאלי, ולא גזוו בזה, ولكن אם שכח כלים תחת הצינור, אין המים שבכלים אלו שאובים.

♦ ♦ ♦

הניח כלים כsumaard לרדרת נשים, 'ושכח' שהניח את הכלים, לccoli' עלמא המים שאובים

הגמר מאברת באיזה אופן נחלקו בית שמאלי ובית הלל לגבי כלים שתחת הצינור אם המים שאובים: אמר רב מרשיא: דברי רב אמריו, הכל מודים **בשהניהם** [אם הניח את הכלים תחת הצינור] בשעת קישור עבים [sumaard אז לרדרת גשם], ואיתרו הגשמיים לבוא, ויצא למלאכתו ושכח שהניח שם כלים,

המים שירדו מהצינור לכלים טמאיים [כלומר, דיןם כשאובים, והם פולסים את המקווה], כיוון שבתחילה כשהניח את הכלים, התכוון לקבל בהם את הגשמיים, והואיל ומתחלת לכך נתכוון, לא בטלה מחשבתו כשכח.

הניח כלים כשלא עמד לרדרת נשים, לccoli' עלמא אין המים שאובים

אם הניח את הכלים תחת הצינור בשעת פיזור עבים [שלא עומד אז לרדרת גשם], דברי הכל טהורין, [המים אינם 'שאובים', והם כשרים למקווה], שאין גilio דעת בהנחת הכלים שרצה לקבל בהם גשמיים.

הניח כלים כsumaard לרדרת גשם, והתפورو העננים, 'ושכח' מהכלים, ואחר כך התקשו העננים, בזה נחלקו

לא נחלקו בית שמאלי ובית הלל, אלא שהניהם [את הכלים] בשעת קישור עבים, ונתפוזו העננים, וחזוו ונתקשרו,

מר סבר [בית הלל סוברים] בטלה מחשבתו [שכasher התפוזו העננים, הסיך דעתו ממחשבתו שמניח את הכלים כדי למלאותםymi הגשמיים, שסביר שכבר לא עומד לרדרת גשם, ולכן אף לאחר כך התקשו השמיים בעבים וירד גשם, אין המים שבכלים נוחשבים לשאובים, שבטלה מחשבתו הראשונה קיבל את הגשמיים בכלים אלו].

ומר סבר [בית שמאלי סוברים] לא בטלה מחשבתו, וכיון שמחשבתו הראשונה הייתה לקבל את הגשמיים בכלים, הרי דין המים כשאובים.

♦ ♦ ♦

לפי רבי יוסי, שנזרה זו אינה בכלל הנזירות שהרי בית הלל לא הסכימו בזה עם בית שמאלי, מהי גזירה (יב)

שואלה הגמורה: ולרבי יוסי דאמר מחלוקת עדין במקומות עומדת [המחלוקה אם גזוו על שכח כלים תחת הצינור, וכיון שלא נמננו ורבו בית שמאלי על בית הלל, הלכה כבית

הכל, אם כן גזירה זו אינה נמנית ב'יח' גזירות', אם כן **בצרי להו** [נמצא שיש 'פחות' גזירה אחת מבניין הגזירות, ומה היא לשיטתו הגזירה (ה'ב) ב'יח' גזירות?]

לפי רבי יוסי גזירה (יב) היא בנות כותים נדות מיום שנולדן

עונה הגמרא: אמר רב נחמן בר יצחק: אף בנות כותים נדות מערישתן [מיום שנולדו], שגוזרים שהוא הם ראו גם נדות בעודם קטנות, שקטנה בת יומה מטמאה בגיןה, ודרשו הוו' מפסיק, וכותים אין דורשין מדרש זה, ולכן גזרו בהו רבנן שהם טמאות, וגזירה זו] בו ביום גרו.

גזירה (יב): מטלטלים, אף שאין ברוחם אלא שלישי טפח, הם 'אהל' להביא טומאה על מה שתחתיהם

ואידך מי היא?

הגזירה הנוספת ב'יח' גזירות, היא מה דתנן **כל המטלטלים מביאין את הטומאה** [מטלטלים שמאהילים על מת (מנוחים בגובה מעל מת), מה שתחת המטלטלים נתמא בטומאת אהל המת], אם המטלטלים **בעובי המרעד** [מקל שימושים בו את הבמה לזרזה, שעוביו שלישי טפח].

[ואף על גב שמדין תורה, 'אהל' הוא רק אם רוחבו טפח. מכל מקום בדבר שיש בעוביו שלישי טפח, כיון שיש בהיקפו טפח (אם תקיף חוץ שעוביו 'שליש טפח' מצד לצד, נמצא בהיקפו 'טפח', שההיקף הוא פי שלוש מהעובי), גזו בו רבנן שהוא בכלל 'אהל'].

אמר רבי טרפון

יום שני כ"ז אדר תש"פ

שבת דף יז

רבי טרפון: חפץ שמא힐 על המת, ואינו רחכ טפח, [אף שהוא עצמו נתמך מהתורה] איןו 'אהל' להביא טומאה על דברים אחרים שהוא 'מאהיל' עליהם

רבי טרפון חולק וטבור שלא אמרו דבר זה, ומצער שכחית הتورה קילל את עצמו ואמר: **א Kapoor** [(מלשון חיתוך וקיצור, קלומר א Kapoor)] **את בני, שזו הלכה מקופחת. שמע השועם** שאלת שאלתו בבית מדרש, ושמע שאמרו שהאדם טמא, וטענה [שהלא הבין שלא מדובר בטומאת אוהל, אלא בטורמאת מגע].

שכך הייתה השאלה: **הaicר עbor, ומרדעו על כתפו, ואיהל צדו אחת של המרדע על הקבר, האם המרדע נתמך, והאםaicר נתמך,**

וחכמים טימאו אותו משום כלים המאהילים על המת, שהمرדע שהאהיל על המת, נתמך, (שכלוי שמאihil על המת, הכלוי עצמו נתמך, אף אם אינו טפח. ולא נאמר שייעור טפח' אלא להעביר טומאה לדברים אחרים שהeahil עליהם), וכיון שהכלוי נתמך מהמת, הרי הכלוי אב הטומאה.

והaicר שנגע בכלוי הוא ראשון לטומאה, והרי הוא טמא עד שיטבול, ולא שבעה ימים. והשומע טעה וחשב שאמרו שהaicר טמא בטומאת 'אב הטומאה', [שהוא טמא שבעה ימים, ושצורך להזות עליו אפר פרה אדומה], שחשב שהaicר נתמך בטומאת אהל המת, מחמת שהمرדע מהeahil עלייו ועל המת. ומכך טעו לומר שגזרו טומאת אهل על כלוי שאין בעוביו טפח.

רבי עקיבא מבادر את דעת חכמים: גוזרו שדבר שאין בו טפח הוא 'אהל' להביא טומאה על דברים אחרים שהוא 'מאהיל' עליהם – רק אם הם גם נוגעים בו נתמכים בטומאת 'גען'

אמר רביעי עקיבא: אני אתכן, שיהו דברי חכמים קיימים, שיהו כל המטלטלים מביאין את הטומאה על האדם שנושא אותן בעובי המרדע, ועל עצמן בכל שהן [שהחפץ עצמו שמאihil על המת, נתמך (כאמור) מהتورה, גם אם הוא בגודל כל שהוא. נמצא] שהمرדע שהeahil על המת (שהוא אבי אבות הטומאה), נהיה 'אב הטומאה',

שהאדם שנושא ונוגע במרדע, יהיה ראשון לטומאה, [ואינו טמא שבעה ימים, אלא בטבילה מיד],

וטומאה זו אינה מדין 'אהל' אלא מדין 'גען', וחשו חכמים, שהאדם יחשوب שטימאוו מושום טומאת אוהל, [שהeahil עליו המרדע שאין בו רוחב טפח אבל יש בהקיפו טפח], ויבוא לומר, שבטומאת אهل, אין דין טומאה שבעה ימים, لكن גזרו חכמים על אדם זה שהייה טמא בטומאת אهل שבעה ימים.

ועל שאר אדם וכליים [אם אינם נוגעים בכלוי שמאihil על המת, והכלוי מהeahil עליהם, אינם מטמאים אלא] **בפותח טפח** [אם הכלוי שמאihil הוא רחכ טפח, שהרי הוא אוהל, ומטמא את מה שנמצא תחתו].

גוזיה זו היא בכלי שיש בו היקף טפח

ואמר רבי ינא: ומרדע שאמרו [שגזרו בו שהוא מטמא את מה שתחתיו בטומאת 'אהל'], היינו כאשר אין בעבו טפח [ולכן אינו נחשב אهل' מהתורה], ויש בהיקפו טפח [כלי שיש בעוביו שליש טפח, נמצא היקפו טפח, שההיקף הוא פי שלוש מעוביו], וגזרו על היקפו משום עבויו, שלא יטעו ויאמרו כשם שכלי שיש בהיקפו טפח אינו מטמא באוהל, כך גם דבר שרוחבו טפח אינו מטמא, וכך גזרו שיטמא].

♦ ♦ ♦

לפי דברי טרפון, שלא גזרו גוזיה זו, מהי גוזיה (י"ג)

שאלת הגמara: ולרבו טרפון דאמר אκפה את בני שהלכה זו מקופחת [וסובר שלא גזרו כלל גוזיה על כלים שאין בעוביים טפח שהם מטמאים מדרבנן בטומאת אהל] בczro להו [אם כן נמצא שיש 'פחות' גזירה אחת במנין הגזירות, ומה גזרו לשיטתו?]

לפי דברי טרפון גוזיה (י"ג) היא בנות כותים נדות מיום שנולדו

אמר רב נחמן בר יצחק: אף בנות כותים נדות מעריסתן, בו ביום גרו.
ובайдך [בגוזיה י"ב], סבירה ליה [סובר רב טרפון], כרבי מאיר [שגזרו על כלים שהניהם תחת הצינור], והיא הגזירה היב לשיטתו.
שהרי לשיטת רב יוסי שלא גרו על כלים שהניהם תחת הצינור, הגזירה היב היא 'בנות כותים נדות מעריסתן', ואי אפשר לחזור ולמנotta כאן בגוזיה י"ג.

♦ ♦ ♦

ואידך?

גוזיה (י"ד): הבוצר לנתק

הבוצר [הקוטף ענבים] לגת [כדי לעשות מהם יין (גת הוא המקום שבו דורכים על הענבים)].

שמעאי אומר: הוכשר, הענבים מוכשרים לקבל טומאה, מהיין הנדלף מהן על גביהן, וכך על גב שלא נוח לו במשקים אלו, שהרי הם הולכים לאיבוד, שהרי אם הענבים נמצאים בסלים וכדומה, הין נשפך על הארץ, מכל מקום גרו שעם 'מכシリים' לקבל טומאה].
הלל אומר: לא הוכשר, שלא 'נוח' לאדם במשקים שיוצאים מהענבים שהם הולכים לאיבוד, ומiska 'שלא לרצונו' אינו מכשיר.

אמר לו הלל לשמא: מפני מה בוצרין בטורה [נדבריכם שהענבים מוכשרים לקבל טומאה מהיין היוצא מהם, מבואר שצרכיך להשתמש בכלים טהורים בבצירת הענבים, שהרי אם לא כן, הם יקבלו טומאה, מהכלים], ואם כן קשה מדוע: **ואין מוסקין בטורה** [למה לגבי זיתים איןכם מצריך לקטוף את הזיתים לכלים טהורים, ואיןכם אומרים שהזיתים מוכשרים לקבל טומאה מהשמן היוצא מהם?]

אמר לו שמאיל להלל: **אם תקניתני, גוזרני טומאה אף על המסיקה.**

נעכו חרב בבית המדרש, אמרו: הנכנס לבית המדרש, יכנס. והיווצה, אל יצא [לפי שהיה רצין לעמוד במניין, ולראות אם הרוב סוברים כשםאי או כהלו].

ואותו היום היה היל, כפו, ויושב לפני שמאו אחד מן התלמידים. והיה קשה לישראל ביום שנעשה בו העגל [לפי שהיל נשיא ונענותן].

וזור שמאו והיל שהענבים נהיים מוכשרים על ידי היין היוצא מהם, ולא קבלו מיבתו. ואתו תלמידיו [ובאו תלמידיהם לאחר זמן, בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון], גזור וזרו גירה זו בין הי"ח גירות, וקיבלו מיניהו.

טעם א' לנזירה זו: שמא יניח את הענבים בכל טמא, ואם משקים באים לכל טמא אף 'שלא לרצון' הם מוכשרים לקבל טומאה והם נתמאים

מבארת הגمراה: מי טעם [מה הטעם שהיין היוצא מהענבים מכשיר לקבל טומאה, והרי לא נוח לו בין זה שהרי הוא הולך לאיבוד?]

אמר (רבי) זעירי אמר רבנן: גירה שמא יבצנו בkopotot טמאות [ובאופן זה אף שהפירוט לא הוכשרו לקבל טומאה ממשקים ש'זרה' אותו, מכל מקום הם נתמאים, שיש כלל ממשקים טמאים מכשרים לקבל טומאה אף אם לא ניחא אליה ממשקים אלו, ממשקים טמאים הם בבת אחת מכשרים וגם מתמאים, וכל שטומאתו והכשוור כאחת - הרי הוא מכשיר 'שלא לרצון').

שואלת הגمراה: הניחא למאן דאמר, כל טמא חשוב משקין שפיר, [ביאור זה מבואר, לפי מי שסביר דין זה, שכלי טמא 'מוחשי' את המשקה, להכשיר לקבל טומאה אף שהוא לא החשיב ואינו רוצה את המשקה].

אלא למאן דאמר 'אין כל טמא חשוב משקין', מי אייכא למימר [מדוע הבוצר לגת הוכשר?]

טעם ב' לנזירה זו: שמא יניח את הענבים בכל ללא חודים שהין שנשחת מהענבים לא הולך לאיבוד, ובאופן זה הרוי רוצה את היין, והרי זה 'משקה לרצון' שמכשיר לקבל טומאה

אלא אמר (ר') זעירי אמר רבנן: גירה שמא יבצנו בkopotot מזופפתות [שמא יניח את הענבים בסלולה מזופפת, שהיין שנוזל מהענבים שבה איינו נופל על הארץ אלא בשאר בסללה, וממילא יהיה נוח לו בין הנשחת מהענבים, והוא זה לרצון, וכיישר לקבל טומאה, ולכן גזור גם כאשרינו בסללה מזופפתת שהיין הנוזל על הענבים, מכשיר].

טעם ג' לנזירה זו: נזירה משום אשכולות מחוברות, שכשפירידם בהכרח סוחט מהם, והרי זה מכשיר

רב אמר: גירה משום אשכולות הנשכות זו את זו, וכשבא להפרידן נשחת המשקה עלייהן, וכיון שתוחטם בידים, ואי אפשר להפרידם ללא שיטח מהם, הרי זה מכשיר, וכן גזור בכלל בוצר ענבים לגת המשקה היוצא מהם מכシリים.

[טעם ד' לנזירה זו: שמא ישחות מרצון לבודק אם הענבים בשלים, והרי זה מכשיר]

רב נחמן אמר רבה בר אבוחה: פעמים שאדם הולך לכרכמו לידע אם הגיעו ענבים לביצרה,

או לא, ונוטל אשכול ענבים לסתוחתו, ומולף על גבי ענבים והרי זה משקה לרצון, ובשעת בצירה עדין משקה טופח עליהם, נמצא שאף משקה אינו מכשיר פרי שהוא מחובר לקרקע, המשקה נשאר על הפרי בשעת בצירתו, ואז הוא מכשיר את הפרי לקבל טומאה. וכן גרו בכל משקה היוצא מהענבים שבוצרם לגת, שהוא מכשיר לקבל טומאה, גזירה ממשום אופן זה.

גזירה (ט"ז): גידולי תרומה, תרומה

ואידך,

אמר [עמדו ב] טבי רישבא [אדם שעמו 'טבי' שהיה פורט מצודות לצוד חיים ועוף], אמר בשם שמואל: אף גידולי תרומה, אם זרע תרומה, מה שוגדל ממנו הרי הוא תרומה, בו ביום גרו.

טעם הגזירה: שמא ישראלי לא יתנו את התרומה וירע איתה

מאי טעם?

אמר רבנן: גזירה ממשום תרומה טהורה ביד ישראל [שעינו צרה ליתנה לכהן, זורעה לבטלה מתורת תרומה, ולא יכול את הגידולים].

דוחית הטעם: אם היו ישראל חסודים כזה, היו מפרישים רק חייה אחת

אמר רבא: אי דחשידי להכى, אפרושי נמי לא ליפרשו [אם ישראל היו חסודים לא לחתת את התרומה כדי לכהן, לא היו הם מפרישים תרומה כשייעור, אלא היו מפרישים רק חטה אחת מן הכרן].

כיוון אפשר לਮעד חטה אחת כדשمائו, ולא קעביד, הימוני מהימני [וכיוון שהם יכולים לעשות כדעת שמואל שחייבת אחת פוטרת את הכרן, והם לא עושים כך, הרי מוכחים שאינם חסודים לא להפריש כדי, והם נאמנים בכך זה, ולא חוזשים שהם יזרעו את התרומה כדי להיפטר מליתנה לכהן].

טעם חדש: שמא כהן ישחה תרומה טמאה כדי לזרע אותה, ויבוא לידי תקללה

אלא הטעם שגרו על גידולי תרומה: גזירה ממשום תרומה טמאה ביד כהן, שתרומה טמאה אסורה באכילה, ובא הכהן לזרעה, כדי לא להפסידה,

וזورو שהתרומה הטמאה תשאר בשמה הראשון 'תרומה טמאה' שחוושים דילמא משמי לה גביה [שמא הכהן ישחה אותהatsu את התרומה, עד זמן זרעה], ואתוי לידי תקללה [ויבוא לידי תקללה שייאכל את התרומה בטומאה], וכך גרו שגידולי תרומה טמאים גם הם טמאים, וממילא לא יבוא הכהן להשהותם כדי לזרעם שהרי לא מרוויח מכך כלום.

גיריה (טז): לא לטלטל פחות מדו' אמות

ואידך,

אמר רב כייא ברAMI משמיה דעתלא: אף מי שהחשיך לו בדרך [שהקעה החמה], והוא בדרך, וכיסו עמו, ואסור לטלטלו]. נו^תן CISO לנכרי, ולא יטלטלו פחות מארבע אמות (שעיקר הדין פחות מדו' אמות מותר לטלטל ברשות הרבים, שהולך פחות מדו' אמות ועוצר. ומטלטל' פחות מדו' אמות ועוצר], גיריה זו בו ביום גzhou.

◆ ◆ ◆

גיריה (י"ז): פת עכו"ם, שמן עכו"ם, יין של עכו"ם, בנות עכו"ם

ואידך,

אמר באלי, אמר ABIAMI [מקום ששמו] 'סנו^תאה': פתן [פת שאפה גוי], ושמן [שמן של גוי], ויין [יין של גוי אף אם לא ניסק אותו לעבודה זרה], ובנותיהן [ייחוד עם גואה], כולם משמונה عشر דבר הן.

◆ ◆ ◆

שואלה הגמרא: הנחאה לרבי מאיר [شمונה את גיריה המנicha כלים תחת הצינור], נמצא שישנם י"ח גזירות: [(א-ט) מטמאים תרומה, (י-יא) לאור הנר, (י"ב) צינור, (י"ג) מרදע, (י"ד) בוצר (ט"ו) גידולי תרומה. (ט"ז) נו^תן CISO. (י"ז) פיתן ושמן. וכן הוא סובר גם את הגיריה (י"ח) שבנות כותים נdotות מעריסטן].

אלא לרבי יוסי [שאינו סובר את גיריה המנicha כלים תחת הצינור], שבatri הויין [נמצא שיש רק י"ז גזירות, ומה היא הגיריה הי"ח]

הגיריה הי"ח לדבי יוסי: תינוק נכדי דינו כ'ז'

עונה הגמרא: **איכא הא דרב אחא בר אדא**, [שגורו על תינוק נכרי שדינו כ'ז', ואף אם הוא לא ראה זיבת, מבואר במאמר דלהן (שתחייבו עסק בגיריה פיתן, שמן, יין, ובנותיהן, שהם נחשבים לגיריה אחת, שגורו את כל אלו זה משומ זה)].

[גיריה פיתן]: דאמר רב אחא בר אדא, אמר רב י' יצחק: גרו על פתן, משומ שמן.

[גיריה שמן]: ועל שמן, משומ יין.

שואלה הגמרא: על פתן, משומ שמן Mai AOLMIA דשמן מפת [במה חמור כל כך שמן, עד כדי שתaspersו פת של גוים כדי שלא יבואו לשותה משמנם?]

אלא, גרו על פתן ושמן, משומ יין.

[גיריה יין]: ועל יין, משומ בנותיהן.

[גיריה בנותיהן]: ועל בנותיהן, משומ דבר אחר [עובדת זרה].

[גיריה דבר אחר]: ועל דבר אחר, משומ דבר אחר,

מאי דבר אחר?

אמר רב נחמן בר יצחק: גورو על תינוק נכרי שמטמא בזיבחה [ואפילו אינו זב], כדי שלא יהא תינוק ישראלי רגיל אצלו במשכבר זכור.

בידור: אם כן לדבי מאיר יש י"ט גזירות

שואלה הגمراה: אי הכי לרבי מאיר נמי תשורי הוין?

עונה הגمراה אוכליין וכליים שנוטמעו במשקין [גזירה (א-ב) בדברים שפוגלים את התרומה], **בחדא חשיב להו** [לשיתתו, מוננים אותם כגזירה אחת].

משנה

מחלוקת בית שמאי ובית הלל אם מותר לעשות ביום שישי סמוך לשבת פועלות, כשהמלאה ממשיכה להיעשות בכליו בשבת

[א]: נתינת זרעים וכדומה במים, מתרככים ומתערבים בשבת: **בית שמאי** אומרים: אין שוריין ביום שישי סמוך לשבת דיון במים, [כדי לעשות ממנו דיון לכתיבת], וסמנים כדי לעשות מהם 'צבעים', וכרשנין [ירק למאלם בהמה, שכששורים אותו במים הוא געשה ראוי לאכילה], **אלא כדי שישורו מבعد יום** [אלא אם יש מספיק זמן מעבוד יום, שהם יכולים להתרחק ולהתעורר היטב במים לפני שבת. שלא יעשה בכליו 'לישה' בשבת, שרירות דיון וכדומה במים היא איסור 'לש'].

ובית הלל מתירין [ל לעשות זאת אפילו ממש סמוך לשבת, אף שהם מתרככים ומתערבים היטב במים בשבת].

[ב']: נתינת פשתן בתנור, שנהיים 'לבנים' בשבת: **בית שמאי** אומרים: אין נתניין אונין של פשתן [אגודות של פשתן מסורק] לתוך התנור [שהഫשתן יהיה 'לבן' בתנור], אלא כדי **שיhibilo** [יש מספיק זמן שההפשתן יתחמס] מבعد יום, שלא יעשו כליו מלאכת 'מלבן' בשבת.

[ג']: נתינת צמר בסיר צבע, שהצמר קולט את הצבע בשבת: **ולא את הצמר לירוח אלא כדי שיקלוט העין** [יש מספיק זמן שהצבע יקלט בצמר מבعد יום], שלא יעשה בכליו 'צבעה' בשבת. **ובית הלל מתירין**.

[ד']: פרישת מצודה, שבבעלי חיים יתפסו בה בשבת: **בית שמאי** אומרים: אין פורסין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי **שיצודו מבعد יום** [יש מספיק זמן שבבעלי חיים יתפסו בה לפני שבת], שלא יעשה בכליו 'צדקה' בשבת.

ובית הלל מתירין למטה מבعد יום, אף שבבעלי חיים נתפסים בה בשבת עצמה.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל אם מותר ביום שישי לחת לנוי חפצים או מלאכות, שנראה שנייה עושה אותם בשבת לצורך או לצורך היישראלי

[ה]: נתינת חפץ לגוי או לחמורו, שהם הולכים עם החפץ בשבת: **בית שמאי** אומרים:

אין מוכרים לנכרי, ואין טועני עמו על החמור, ואין מגביהין עליו משاوي על כתיפו, שנראה כמסיעו להולך בשבת, אלא כדי שיגיע למקום קרוב [שיהא המקום שרצה להוליכו קרוב, שיוכל להגיע שם מבعد יום], שלא ייראה שהגוי הולך עם החפצים בשבת בשליחות ישראל.

ובית הלל מתירין.

[ו': נתינת עורות לגוי, שהוא מעבדו בשבת]: בית שמאי אומרים: אין נותנין עורות לעבדן [מעבד עורות], ולא כלים לכובס נכרי, אלא כדי שייעשו מבعد יום, שלא ייראה שהגוי עושה זאת בשבת בשליחות ישראל.

ובכלון בית הלל מתירין עם המשמש [בעוד שהחמה על הארץ קודם שתשקע].

אמר רבנן שמעון בן גמליאל: נהוגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת, [שכלי לבן קשים לכבס, וצריך שלשה ימים, ומהמירין על עצמן בבית שמאי].

שבת דף יח

יום שלישי כ"ח אדר תש"פ

המשש.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: נהוגין היו בית אבא שהיו נותנים כל' לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת, [התבאר בעמוד הקודם].

לכל' עלמא מותר ביום שישי להניח קורות כבדים על זיתים או ענבים, ואך שהחמן או הדין יצא מהם בשבת

ושווין אלו ואלו [אך שנחלקו בית שמאי ובית הלל על הדברים המוזכרים במשנה אם מותר לעשותם מערב שבת, כשהפעולה נמשכת בכליו בשבת, אף על פי כן כולם מודים]: **שטוונין את הזיתים בקורות בית הבד** [שמניחים קורה כבידה על הזיתים, כדי שיצא מהם שמן].

ועוגלי הגת [וכן מותר להניח קורות עבים (העשויים כעיגולים) על הענבים, כדי שיצא מהם יין], אף שהמשקה הולך וזב מהם כל השבת.

גמר

כידור: מי הסוכר שנתינה מים לדיו ולא עירובו היא איסור תורה

מהמחליקת המבווארת במשנה אם מותר לחת דין במים ביום שישי, [כיוון שהפעולה נמשכת בשבת, ונעשה בכליו 'לישה' בשבת], מבואר שנתינה דין במים [אך ללא עירובו] הוא מלאכת ליישה. הגمراה מבררת: **מאן** [מי הוא] **התנא** שטובר שנתינה מים לדיו, אף על פי שלא גיבל ועירובב את הדיו, זו היא שרייתן, והוא אופן 'הליישה' וחייב על פעולה זו משום 'לש'.

רב יוסף: זו דעת רבינו

אמר רב יוסף: רביה היא,

[ברייתא בה מבואר מחלוקת התנאים בעניין זה]: **דתניא, אחד נותן את הקמח, ואחד נותן את המים, האחרון** נתן את המים חיב משום לש, שהוא אב מלאכה, דברי רבינו.

רבי יוסי אומר: אין חיב עד שיגבל.

אבי: אפשר לומר שרבי יוסף ברבי יהודה מודה בזה

אמר ליה אבי: ודילמא עד כאן לא אמר רב יוסף ש Barnett מים אין עוברים משום 'לש' עד שיגבל, אלא בקמץ דבר גיבול הוא [שקמץ הוא דבר שעלהידי גיבולו ועירובו הנפק לעיסה, ובנתינת מים בלבד אינו נעשה לעיסה], ולכן בנתינת מים בלבד אין עוברים על איסור 'לש'], אבל דין דלאו בר גיבול הוא [שהרי אינו נעשה לעיסה על ידי גיבולו, ומלאכת 'לישתו' היא נתינתו במים, שכך מתרחק וננהפק לדיו], **אםא ליחיב** [אולי נאמר

שבדבר כזה, מודה רבינו יוסי שבניתה הדיו למים היא 'ליישתו', ויתחייב משום 'לש' בניתה הדיו למים אף שלא לערובם].

[הצעת דחית דברי אבי:] מברייתא משמע שרבי יוסי ברבי יהודה אינו מודה בזה

דוחה הגمرا: לא סלקא דעתך [דבר זה לא עולה על הדעת], **דתניא** [שהרי שנינו בברייתא], אחד נותן את האפר, ואחד נותן את המים, האחרון חייב, שבניתה המים הוא עבר על מלאכת 'ליישה' דברי רבינו.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חייב עד שיגבל. הרוי שאפילו לגבי אף שאינו דבר שמתגבל, שהרי אף שנותנים במים אינו כמו עפר שמתגבל ונוהיה 'טיט', ואעפ"כ סובר רבי יוסי שבניתה אף למים אין חייבים משום 'לש' כל שלא עירבו אותם.

[דוחית ההצעה:] אין הוכחה מהבריתא שרבי יוסי ברבי יהודה אינו מודה בזה

דוחה הגمرا: ודילמא Mai Afar, עפר, דבר גיבול הו, יתכן שמחולקתם של רבינו ורבו יוסי בבריתא אינה על אף שאינו בר גיבול, אלא על עפר שהוא בר גיבול, שהרי עושים ממוני טיט של בניין [והתנה קורא לעפר - אפר]. אבל באפר ממש מודה רבינו יוסי שבניתה המים היא גיבולו, כי אינו נעשה 'ליישה' על ידי גיבולו, וננתינה המים זהו ליישתו. [שאלת]: כיצד אפשר לומר שמחולקת רבינו ורבו יוסי בבריתא היא על עפר, והתנה והרי בבריתא אחת שניינו מחולקת בנוגע לאפר? והתניא ובבריתא לאחרת שניינו מחולקת על עפר? ואם כן כיצד אפשר לפרש שני הנסיבות מדברות על עפר, ולא מסתבר שהתנה שונה שתי בריתות בשתי לשונות על אותו עניין.

[תשובה:] **מידי גבי הדדי תניא** [וכי שני הבריות נשנו יחד, ברייתא אחת שנה רביה ובריתא אחת שנה רביה, וכיוון שככל ברייתא נשנה על ידי תנא אחר, בפנים עצמה, אפשר לומר שני תנאים שננו אותו דין על עפר, אלא שאחד הבריות קורא לעפר אפר].

פעולות שמתרד לעשותם ביום שישי, אף שעיל ידם נעשית מלאכה מעצמה בשבת

חרץ באדמה, שהמים ישקו את הגינה בשבת]: **תנו רבנן, פותקין** [פוחתין] מים לגינה ערב שבת עם חשיכה [שעושין חרץ קטן באדמה משפט המעיין לגינה], ומתמלאת והולכת כל היום כולם [שהמים זורמים מעליהם להשkont את הגינה בשבת].

[מוגמר], שהבגדים יקבלו בשבת ריח טוב מהעשן: **ומניחין מוגמר תחת הכלים** (ערב שבת) [נותנים לבונה ומינוי בשמי על גחלים, והעשן עולה לבגדים שהיה ריחן נודף], ומתגמריין והולכין כל היום כולם [והבגדים מקבלים בשבת את ריח המוגמר].

[הנחת גפרית תחת כלים, שהצורות שעל הכללי יהיו ניכרות בשבת משchorות העשן: **ומניחין גפרית תחת הכלים** (ערב שבת עם חשיכה) [תחת כליל כסף שמצירין בהם פרחים וצורות בחרט, מעשנים את הכלים בגפרית והצורות משחירות וניכרות], ומתגפרין והולכין כל השבת כולה [והכלים מקבלים בשבת את עשן הגפרית].

[הנחת תחבות על העין או רטיה על מכאה, שהיא תתרפא בשבת: **ומניחין קילור**

[תחבושת] על גבי העין, ואיספלנית [רטיה] על גבי מכח (ערב שבת עם חשיכה), ומתרפאת והולכת כל היום כולה,

איסור נתינת חיטים לדוחים ביום שישי, כשהם נטחנים מעצימים בשבת

אבל אין נותנין חטין לתוך הריחים ואפילו בריחים של מים [שהמלאה נעשית מעצמה בשבת], אלא בכספי שיתחנו מבעוד יום.

مبرרתת הגمراה מי טעמא?

רכה: מפני שימוש שכיטת קול

אמר רבה: מפני שימוש שכיטת קול, ויש זה זילותא דשבת.

רב יוסף: משום שכיטת כלים

אמר ליה רב יוסף: ולימא מר משום שכיטת כלים, שכאשר מניח חיטים בריחים ביום שישי, והם נטחנים בשבת, הרי הריחיים שלו לא שובטים, ואדם מוזהר שכליו ישכטו בשבת, דתנייא: 'למען ינוח שורך וחמורך וגוי, ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו', לרבות שכיטת כלים.

אלא אמר רב יוסף: הטעם לאסור נתינת חיטים בריחים ביום שישי, משום שכיטת כלים.

הצעה כיודר בדברי רב יוסף: הכריזה שאסורת ריחיים של מים היא לדעת בית הילל, שנם לבית הילל יש דין שכיטת כלים. אלא שכאשר הכלוי עצמו לא עושה פעללה אין זה בכלל שכיטת כלים

כיוון שבפטשות ברייתא זו שמתיורה לעשות מלאכות ביום שישי (נתינת מוגמר ואונין של פשתן וכו') אף שהמלאה נעשית בשבת, היא דעת בית הילל, נמצוא שהאיסור שנאמר בריחיים של מים הוא גם לדעת בית הילל, שגם בית הילל סוברים שאדם מוזהר על 'שביתה כליו'.

לפי זה שואלת הגمراה: והשתא דאמורה בבית הילל אית להו שכיטת כלים דאוריותא [ולכן הם אוסרים לתת חיטים לריחים, אם כן מדוע הם מתירים את שאר האופנים המבוארים בברייתא ובמשנה, כדלהלן].

[בגפרית ומוגמר]: גפרית ומוגמר מי טעמא שרואו, הרי הגפרית והמוגמר מונחים בכלים, ונמצא שהכלים שלו עושים מלאכה בשבת?

מבארת הגمراה: **משום דלא קעbid מפני השחלי לא עושה מעשה, אלא המוגמר והגפרית בוערים בתוך הכלוי, והכלוי עצמו לא עושה שום מלאכה אלא מונח על הארץ, ובתוכו הగחלים. ואין זה כרחיים שהריחיים עצם עושות מעשה, שהם מסתובבות וטוחנות.**

[ובית שמאי חולקים על זה, וסוברים שגם המוגמר והגפרית שנמצאים בכלוי, ובתוך הכלוי נעשה מלאכה, הרי זה נחשב שכליו עושים מעשה, ולכןם אוסרים זאת כմבוואר במשנתינו].

[באווני של פשתן]: אונין של פשתן מי טעמא שרוא?

משמעותם של עביד מעשה, ומינח נייחה [שהתנור מונח על הארץ, ואינו עושה שום מעשה, אלא הଘלים בוערים בתוכו].

[במצודות:] מצודת חיה ועוף ודגים **דלא עביד מעשה** [שהפח נקשר ותופס העוף, וכן יקוש שפושטים לחיות לתוכן ברגלים, כשנוגען בו קופץ ומתחבר מאליו ולוכד], **מאי טעמא שרוא?**

מבארת הגمرا: **התם נמי** [שם גם, לגבי מצודות], מדובר בסוגי מצודות שאיןם עשוות מלאכה, כגון: **בלחי** [חכה], שהדג בולע אותה, והדג ניצוד על ידי שהוא מהדק את פיו על החכה, והכלי אינו זו מקומו], **וקוקרי** [סל שיש לו צד אחד רחב, הצד שני קצר, והחיה נכנסת בסל ומוציאה את ראשה מצד הקצר, ואין גופה יכולה לצאת מצד הרחב, וכשבאה לצאת חזרה מהצד הקצר, היא נתקעת בחודרי הקנים שיש מצד הקצר] **דלא עביד מעשה** [שהכלי אינו עושה מעשה].

באיור חדש בדברי רב יוסף: הברייתא שאוסרת רוחיים של מים היא לדעת בית שמאי. שלבית הלל אין דין שכיות כלים, ומותר לחת חיטים ברוחיים

והשתא אמר רב אושעיא אמר רב אסי, מאן תנא شبיתת כלים דאוריתא, בית שמאי היא ולא בית הלל, אם כן הברייתא שאוסרת להניח חיטים ברוחיים של מים היא דעת בית שמאי.

נמצוא **שלבית שמאי**, בין **קעביד מעשה**, בין **דלא קעביד מעשה אסור**, שיש דין شبיתת כלים אף שהכלי לא עושה מעשה, שהרי בא בית שמאי איסורים במשנה לתת אונין של פשtan בתנור אף שהתנור אינו עושה מעשה,

ולבית הלל אף על גב דקעביד מעשה, שרי, שאינם סוברים כלל מדין شبיתת כלים, ולכן הם מתירים אפילו להניח חיטים ברוחיים של מים, אף שרוחיים עושיםות מעשה וטוחנות בשבת.

שאלת: לפי באיור זה שהברייתא היא דעת בית שמאי, וشبיתת כלים אסורה אף בלבד מעשה, ומה הם מתיירם מוגמר וגפרית?: מבררת הגمرا: והשתא דאמרת דלבית שמאי אף על גב דלא עביד מעשה אסור, **אי הци** [אם כן יש להבין בתחילת הברייתא (שהיא גם דברי בית שמאי) ומובואר בה על [נמוד ב] מוגמר וגפרית שמתוثر להניהם ביום שישי, **מאי טעמא שרוא בית שמאי** [למה בבית שמאי מתיירם זאת, ואינם איסורים מצד شبיתת כלים, שהמוגמר והגפרית מוגברים בתחום הכל, ואין כליו שותפים].]

מבארת הגمرا: **התם מנה אארעה** [שם, במוגמר וגפרית, מדובר שהם מונחים על הקרקע ולא בכלי, ולכן אין זה בכלל 'شبיתת כלים', ואין זה כוונון של פשtan בתנור, שהתנור הוא כלי].

[שאלת:] אם לבית שמאי יש דין שכיות כלים גם **כשלא עביד מעשה, מדוע הם מתיירם להניח ניגית עם שכר בתוכו, נר דולק, וקרירה על גבי כירה]**

שואלת הגمرا: **גיגית** [שהשכר בתוכו, ואי אפשר לשופכו לארץ והשעורין נשורין כל

השבת יותר משונה ימים, והשבת בכלל], ונר הדולק בשבת, וקדרה שעל גבי כירה שאי אפשר שלא תחבש ותצטמך בשבת, ושפוד המונח בתנור Mai טעמא שרוא בית שמאי

[תשוכה: דברים אלו מותרם רק אם הפקיר אותם]

עונה הגمراה: אכן מדובר באופן: דמפרק להו אפקורי לכלים, ושוב אינו מצווה על שביתתן, שהרי אינם כלים שלו.

♦ ♦ ♦

כידור: האם אסור 'שהיה' [האיסור להחילה לבשל או לאפות ביום שיישי סמוך לחשיכה] נאמר רק לבית שמאי [מצד שביתת כלים]

مبرורת הגمراה: מאן תנא להא דעתנו רבנן, לא ת מלא אש קדרה עסתיות ותורמשין [מיini קטניות, וצריכין בישול הרבה] ותניח לתוך התנור עבר שבת עם חשכה [סמוך לחשיכה]. ואם נתנן, לモצאי שבת אסורין ב כדי שייעשו [אסור לאוכלים בשבת, ובמושאי שבת עד שיעבור זמן שלוקח לבשל קטניות אלו, כדי שלא יהנה מהמלאה שנעשתה בשבת].
ciozca bo, לא י מלא נחתום חבית של מים ויניח לתוך התנור עבר שבת עם חשכה. ואם עשה כן, לモצאי שבת אסורין ב כדי שייעשו,

ליימא בית שמאי היא [שסוברים שאדם מצווה על שביתת כליו, ולכן אסור להניח תבשילים על האש ביום שיישי סמוך לשבת, מפני שכליו מבשלים בשבת], ולא בית הלל [שהרי אינם סוברים מדין שביתת כלים?]

כידור: גם לבית הלל הוא אסור מחששrama יחתה

مبرורת הגمراה: אפילו תימא שברייתא זו היא גם לדעת בית הלל, אין זה מפני שביתת כלים, אלא גזירהrama יחתה בשבת בגחלים [למהר בישולן].

שאלת: אם כן מדובר בඅව්‍යන් මෙම්බාරිම් බෝරිටා ලා තුළු හැඳුම් බිත් ලේල් එස්මා යිතා?

[במוגמר וגפריתן]: שואלת הגمراה: אי כי מוגמר וגפרית נמי לגזרו?

עונה הגمراה: התם [שם, במוגמר וגפריתן] לא מהתי להו [אין האדם מחתה אותם], די מהתי, סליק בהו קוטרא [כיוון שאם הוא יחתה, יעלה בהם העשן] וקשי להו [והעשן קשה ומזיק לבגדים].

[באוניין של פשtan]: שואלת הגمراה: אונין של פשtan נמי ליגזר?

עונה הגمراה: התם [שם, לגבוי פשtan], כיוון דקשי להו זיקא, לא מגלו ליה [כיוון שהרווח מזיקה לפשtan, אין הוא מגלה ופותח את התנור, כדי לחותות בגחלים, ולכן לא חושביםrama יחתה].

[בצמר לירוה] שואלת הגمراה: בצמר לירוה לגזרוrama יחתה בגחלים?

אמר שמואל: ביורה עקרוּה [מדובר בקדירה שנעקרה מהאש, ואינה עומדת על האש, ואין כלל גחלים לחותותם].

מדוע אין חשש שיעשה 'הנסה'

שואלת הגמרא: **וניחוש שמא מגיס בה** [شمא יהפַך ויערבב את הצמר בקדירה], ויעבור בכך על איסור בישול, שכשנוגים ומערביבים דבר שהתחילה להתבשל, העירוב מוסיף בבישול?]

עונה הגמara: מדובר בעקורה וטוחה [שהקדירה אינה על האש]. ואף היא מכוסה בכיסוי שלה, והכיסוי דבוק וסגור עם טיט סביבו, ולא חושים שיטריה כל כך לפתוח את הрисוי, כדי להגיס, ואם יבוא לטrhoח ולפתח את הטיט, עד שיטריה זהה יזכיר שבת היום ואיסור להגיס].

מוודר להשות על האש ביום שישי קדרה היה

והשתא דאמר מר שהאיסור להניח קדרה על האש סמך לחשיכה הוא גזירה שמא יחתה בגחלים, [אם כן], האי קדרה חייתא [קדירה שיש בה מאכל לא מבושל כלל] שרי لأنוחה ערב שבת עם חשיכה בתנורא [ሞותר להניחה בתנור סמוך לחשיכה, ולהשותה בתנור שבת, והוא הולכת ומתרבשת כל הלילה].

מאי טמא? כיון שלא חזי לאורתא [כיון שהוא לא רואה הערב, ולא הניח את הקדרה על דעת לאוכלה בערב], **אסוחי מסח דעתיה מנינה** [הוא מסיח דעתו מהקדירה, שהרי יש לה זמן רב להתבשל] **ולאأتي לחתווי גחלים.**

[אבל עסויות וטורמסין (מינני קטניות) שצרכיכים זמן רב לבישולם, וכל הלילה וככל היום אינו מספיק לבישולם, אף אם מניח אותם כשם לא מבושלות כלל, חושים בהם שמא יחתה].

מוודר להשות על האש ביום שישי מאכל מבושל כל צרכו

ובבישיל [דבר מבושל כל צרכו] שפיר דמי, להניחה, שלא בעי חיתוי.

אסוד להשות תבשיל שאיןו מבושל כל צרכו, אלא אם כן הניח בו עצם לא מבושלת

בבישיל ולא בישיל [מאכל שהתחילה להתבשל, אבל לא נגמר בישולו], אסוד [איסור להשותה, שכןו שאינו מבושל כל צרכו, יש בו חשש שמא יחתה].

ואי שדא ביה גרמא חייא [ואם נתן בה (בתבשיל שלא התבשל כל צרכו) עצם חייה שאיןה מבושלת כלל], שפיר דמי, מותר להשות את הקדרה, שאין דעתו לאוכלה בלילה שבת, ולא יבוא לחותות.

נוסח א': כשייש שתי מעילות [בשר גדי, והתנור סגור בטיט], מוודר לכליי עלמא

והשתא דאמר מר, כל מידי דקשי ליה זיקא [כל דבר שהרוח קשה וمزיקה לו] לא מגלו לייה [אין חושים שיגלה ויפתח את התנור, כדי לחותות], לכן האי בשרא דגדייא [בשר של גדי שהוא רך, והרוח מזיקה לו], ושריק [וסביב כיסוי התנור יש טיט]. שפיר דמי, מותר

להשווות גדי בתנור זה, כיוון שיש כאן שתי מעלות שלא יחתה, הן מצד המאכל (הגדי) שפתיחת התנור מזיקה לו, והן מצד התנור שהוא סגור ולא מוכן לחותות.

כשיש שתי חסרונות [בشرط איל כתנור לא סגור], אסור לפי قولם

אבל דברחא [בשר של איל גדול], ולא שריק [וה坦ור אינו מכוסה בטיט], אסור להשוותו מערב שבת על גבי האש, שיש כאן שתי חסרונות, הן מצד המאכל (ail) שהוא בשר קשה והרוח אינה מזיקה לו, הן מצד התנור שאינו מכוסה בטיט, ויש חשש שיגלה את פי התנור ליטול כיסויו לחותות.

כשיש מעלה אחת [גדי בתנור לא סגור. או איל בתנור סגור] הוא מחלוקת

dagdia, ולא שריק [בשר גדי בתנור שאינו סגור בטיט]. או דברחא, ושריק [בשר איל שנמצא בתנור סגור בטיט].

[דרעה א:] רבashi Shri,

[דרעה ב:] ורב ירמיה מדיפתי אסיר.

שאלה על דעה א': שואלת הגמרא: ולרבashi דשי (וה坦ן), אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצלו מבעוד יום, ומשמעו שם באשר גדי אסור לצלותו מבעוד יום? [תשובה]: עונה הגמרא: התם דברחא ולא שריק [שם מדובר לגבי בשר איל בתנור לא סגור בטיט].

נסח ב': כשיש מעלה אחת [גדי בתנור לא סגור. איל בתנור סגור] מותר לפי قولם

איכא אמרין: dagdia, בין שריק בין לא שריק, שפיר דמי [בשר גדי, בין אם התנור סגור ובין אם אינו סגור, מותר, שככל שיש 'מעלה אחת' שבגללה לא מהותים, אין חשש שמא יחתה].

דברחא נמי ושריק, שפיר דמי [וכן בבשר איל, בתנור סגור בטיט, מותר, שיש 'מעלה אחת' שה坦ור סגור, ובאופן כזה אין חשש שיחתה].

כשיש שתי חסרונות [איל בתנור לא סגור] הוא מחלוקת

כי פלייגי [והמחלוקת היא], דברחא ולא שריק [בבשר איל, בתנור לא סגור בטיט, שיש תרתי לגריונות], גם בשר איל שהרוח לא מזיקה לו, וגם התנור לא סגור בטיט]. [דרעה א:] רבashi Shri.

[דרעה ב:] ורב ירמיה מדיפתי אסיר.

שאלה על דעה א, אם כן לרבותashi באיזה אופן נאמר איסור 'שהיה': שואלת הגמרא: ולרבashi דשי (וה坦ן) [וה坦ן] אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצלו מבעוד יום, והרי רבashi מתר בכל אופן, ואפילו בבשר איל בתנור לא סגור בטיט, ואם כן באיזה אופן אסורה המשנה?

[תשובה], לשיטה זו האיסור נאמר רק בשר על גחלים (בלא תנור): עונה הגמרא: התם [שם, המשנה שאוסרת] בדברת **בבשר אגומי** [בבשר על גחלים, שאינו בתנור

כלל, ואין בו כלל כיסוי, והוא 'מוכן' להפוך בו ולחותות, ורק באופן זה נאמר האיסור להשווות על גבי האש].

دلעת חייה, דין נדי

אמר רבינא: האי קרא חייא [دلעת חייה], שפיר דמי [מותר להשווות סמוך לחסיכה אף שאינה מבושלת כלל], כיון דקשי ליה זיקא [כיוון שהrhoה מזיקה לה], כבשרא לדגדי דמי [הרוי היא כבשר גדי, שאין חשש שיבוא לחותתו].

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה: בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי, ואין טועני עמו, ואין מגביהין עליוו, אלא כדי שיגיע למקום קרוב. ובית הלל מתרין.

מכירת חמץ, הלוואת מעות, נתינת מתנה לגוי ביום שישי

[דעת בית שמאי:] תנו רבנן, בית שמאי אומרים: לא ימכור אדם חפץ לנכרי, ולא ישאלנו חפץ, ולא ילונו מעות, ולא יתן לו במתנה, אלא כדי שיגיע לבתו [שים לגווי זמן לבוא לבתו מבעוד יום]. ואך על גב שהגוי שיווצה עם החפץ מבתו של ישראל, אינו עסוק אלא בחפץ של עצמו, שהרי ישראל נתנו לו, מכל מקום בית שמאי מחמירין בזה מפני שיש בזה 'מראה עין' שאפשר לטעות ולהשוב שהיהודים נותנים לגוי חפץ שיווציאו בשליחותו. תנא קמא בדעת בית הלל: כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה, אם יש מספיק זמן מבעוד יום שהגוי יכול הגיעו לבית הסמוך לחומה של העיר שהגוי גר שם, מותר, שהרי הגוי יכול להניחו שם מבעוד יום.

[רבי עקיבא בדעת בית הלל:] רבי עקיבא אומר: אם יש מספיק זמן מבעוד יום כדי שיצא הגוי מפתח ביתו של ישראל, מותר לתת לו מתנה וכדומה, כיון שאינו שלווה של ישראל, וכיון שיצא מבתו מבעוד יום, לא גרו בה.

[רבי עקיבא לא חולק על בית הלל, אלא מפרש דבריו בבית הלל:] אמר רבי יודי ברבי יהודה: הן הן דברי רבי עקיבא. הן הן דברי בית הלל [שאינו חולק על בית הלל]. לא בא רבי עקיבא אלא לפреш דבריו בית הלל, ולחולק על ביאורו של תנא קמא בדעת בית הלל.

מכירת חמץ לגוי בערב פסח כשהחמצץ ישאר ביד הגוי בפסח

[דעה א:] תנו רבנן, בית שמאי אומרים: לא ימכור אדם חמוץ לנכרי, אלא אם כן יודע בו שכילה קודם הפסח, דברי בית שמאי, שהמצויה היא לעבר את החמצץ, ושלא יהיה קיים בעולם.

[דעה ב:] ובית הלל אומרים: כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו, שדי בכך שמצויה את החמצץ מרשותו ואני צריך לעברו מהעולם.

[דעת רבי יהודה, כדעה א:] רבי יהודה אומר כותח הבבלי [טיבול העשווי מלחים יבש חלב ומלח] וכל מיני כותח אסור למוכר שלשים יום קודם הפסח, שאינם עשויים לאכול יחד אלא לטיבול ואני כלה עד זמן מרובה, ומשלשים יום קודם הפסח שמתחלין לדרושים בהלכות הפסח חלה זהירות פסח עלי.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

1

8

בצד קוקס לר' דמס
ר' נימר ר' קומן מוקס
ר' יוסי סכל מונד דסוי
ר' מוס מוקס דסוי

הנהוּת הַבָּחָר

ש"י ד"ס כלכלי דווקא גלויו מלהמי כהניכם" ולי נרsha לדגניכם קווינו יותר ממינימאליסון זוג כמו דקלין

צוווי למד"ס מפנין

ט בעקירה אובי. ט
ס"ג מיל' דשיקון
התמוי דעיסקא ר
טיטאלאן בו. ני קריי
ט וממי דעיסק
ט דלי' וויל'ס דלי' לי
ט קוקה וויל'ס ליט ליל
ט גאנזן טויל'ס ליל

לעומת דוח דראונס
הוצג ממצאי בתשובה
לסק"י גמלוין ד'
ב"ט ד"ס לולגין
ד"ה שמן של בודדי^ה
פואת קטן. לקט

ע"ג: שם ד"ה הח
דוווי בו' חן מוקצ
מיאום. עי' פוכ
קל"ט ע"ג ד"ה מל
דיטרל:

— 1 —

לעוזו רשי

וּמָפְרַשְׁתִּי
דְבַשׁ שְׁרִיסְקָן
סְמִינָהָן סְדִכָּה
מְמֻתָּךְ קְשָׂעוֹ וְלֹא דָרֶךְ
, אֲלָקָר כְּלִישָׁה
סְמִינָהָן הַמְּסִיקָן, גּוֹזֵר
לְחַנּוֹן מִינָהָן, דְלָמָעָה
לְהַנְּסָעָה (לְקָמָן) קְרָבָה
לְלִילִין אֶת הַפְּסָמֵד
גְּנַנְתָּמוּ, וְסַוחַת יְלָדָם

218

גומ' ישנים

וְאֵת קָמִילָם מַכְנָה:

נשים גאון

פלוגותם במקצתן
דביריהם בספק כירוי
דוינו ובכן מטלטלין
בשבת כליא לא
זהה, ר' יש אומן
רות מטלטלין בשבר
ויה הנר הדולק מטור
המסכת זוז קון
ז את הדילען למפער
ר' ואמר פליין
אהוא ובינאי דח אמר
לכלבה כר' מוקצה מהמת
ומוקצתה הבהה הן התל

יום רביעי כ"ט אדר תש"פ

כוטח הbabel וככל מיini כותח אסור למכור שלשים يوم קודם הפסח [התבאר בעמוד הקודם].

נתינת מאכל לפני גוי או בהמה בשבת, כשהיתכן שהם יציאו את המאכל מושות היחיד לרשות הרבים

תנו רבנן, נותנין מזונות לפני הכלב בחצר. נטלו הכלב, ויצא עם המזונות לרשות הרבים, אין נזקקין לו [אין הנזקן, צריך למונע מהכלב לצאת, ולא חוששים שהוא נראה שהוא 'מחמר' ומוציא כלב שיטלט מרשות לרשות].

כיצוא בו נותנין מזונות לפני הנכרי בחצר. נטלו הגוי, ויצא, אין נזקקין לו [אין הנזקן צריך למונע מהגוי לצאת, ואין חוששים שהוא נראה שהגוי שלוחו של הישראל לטלטל מרשות לרשות].

مبرרת גمرا: הא تو [דין זה השני] למה לי, היינו לך [הרוי הוא כמו הדין הראשון, ומדוע הוצרך להסבירו את הדין השני]?

מבררת הגمرا: מהו דתימא, האי [זה, הכלב] רמי עלייה [מוטל עליו], על בעל החצר לחת לו מזונות]. והאי [אבל זה, הגוי] לא רמי עלייה [לא מוTEL עליו], על בעל החצר לחת לו מזונות], ולכך אסור לבעל החצר לחת לו מזונות [באופן שיש בזה חשש שראה כשלהו], **קמשמע לנו.**

השכרת כלים לנוי ביום שישי

תנו רבנן, לא ישכיר אדם כליו לנכרי בערב שבת לעשות בהן מלאכה, נראה שמשיכרו לו לצורך השבת. ברביעי ובחמישי, מותר [שאין זה נראה שמשיכר לו את הכלים לצורך השבת].

אין משלחים אנרות ביד גוי ביום שישי

כיצוא בו, אין משלחין אגרות ביד נכרי בערב שבת [שנראה כשלוחו, להוליך לו אגרות בשבת]. ברביעי ובחמישי, מותר [שאין זה נראה שנוטן לו את האגרות כדי להוליכם בשבת]. [רבי יוסי החסיד: שלא נמצא כתוב ידו ביד נכרי מעולם, שהוא לא נתן לנכרי אגרת להוליך אליו יפילו בשאר ימות השבוע, שמא הגוי יוליכנו בשבת, ויראה שהוא נתן את האגרות לגוי שיליכם בשבת].

האיסור לשולח אנרות ביום שישי הוא כשלא קצין, אבל אם קצין [לכית הלל] מודת

תנו רבנן: אין משלחין אגרת ביד נכרי ערבית, אלא אם כן קוץץ לו דמים, שאם הגוי

מקבל תשלום לפי שעות, הרי הוא כשליחו של/israel העשה את פעולה שליחת האיגרת, שהרי/israel משלם לו על זמן הליכתו, והוא עונה זאת בשבייל/israel, והרי הוא כשלוחו, וזה אסור לכולוי עלמא.

אבל אם היהודי קצב עם הגוי סכום קבוע כתשלום העבודה, [הרי/israel משלם על התוצאה שהאיגרת תבוא לעידעה, וכשהגוי הולך עם האיגרת, והישראל הרי אינו משלם לו לפי שעות על זמן הליכתו, אין הגוי כשלוחו בפעולת שליחת האיגרת, אלא הגוי טורח והולך בשבייל עצמו לקבל תשלום על הגעת האיגרת לעידעה], לדעת בית היל הרוי זה מותר אפילו ביום שיישי.

[אמנם לבית שמאי גם באופן זה אסור, שהרי לשיטתם גם אם נותן לגוי מתנה, שבה בודאי הגוי טורח בשבייל עצמו, אסור, דנראה כשלוחו].

אופן שימוש לשלוח ביום שיישי גם כשללא קצץ

[המשך הברייתא]: **בית שמאי אומרים:** מותר לשלוח ביד גוי ביום שיישי אם יש מספיק שהות ביום **כדי שיגיע** הגוי **לبيתו** של מי שנשתחלה להביא לו את האגרת. ובית היל אומרים: **ציריך** שהייה מספק זמן מעבוד יום **כדי שיגיע** **לבית הסמוך** **לחומה** [לחומה העיר נשתחלה שם].

הגמר הבינה בתחילת שמחולקת זו מדברת על אופן קוצץ, ועל כך מקשה הגمراה: **והיל קצץ**, וכשהקצץ בית היל מתירים בכל אופן, גם אם אין יכול לבוא לבית הסמוך לחומה.

[ביאור, המשך הברייתא מדברת על אופן שלא קצץ]: אמר רב שתת: **הכי קאמר**, ואם לא קצץ, בית שמאי אומרים: עד שיגיע **לביתו**. ובית היל אומרים: עד שיגיע **לבית הסמוך** **לחומה**.

[שאלת]: הרי בתחילת משמע שם לא קצץ אסור בכל אופן: שואלת הגمراה: והאמרת **רישא אין משלחין** אלא אם כן קצץ, ומשמע שם לא קצץ אין משלחים בכל אופן ביום שיישי.

[תשובה]: המשך הברייתא מדברת, שלא קצץ, ויש בי דואר]: עונת הגمراה: **לא קשייא**, **הא** [מה כתוב שモתר לשלוח ביד גוי ביום שיישי, מדובר] **דקבייע בי דואר במתא** [שייש שלטון קבוע בעיר, שהוא מקבל את האיגרות], שבאופן זה מותר לשלוח ביום שיישי אגרת לשלטון העיר, אף כשללא קוצץ, ובלבד שהשליח יכול להגיע לפני שבת לבית השלטון [לבית שמאי, ולבית היל לבית הסמוך לחומה].

והא [ומה שנאמר ברישא שאין משלחין כלל כשללא קצץ] מדובר **דלא קבייע בי דואר במתא**, ואם לא ניתן את שלטון העיר שמקבל את האיגרות, יהא צריך לילך אחרינו בשבת, ולכן אין זה מועיל מה שיכول להגיע ביום שיישי לשלتون או לבית הסמוך לחומה.

אסור להפליג בספינה לדבר הרשות בתוך נ' ימים לשבת

תנו רבנן, אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם לשבת.

במה דברים אמורים לדבר הרשות,

לדבר מצוה מותר להפליג בספינה בתוך ג' ימים לשבת

אבל לדבר מצוה שפיר דמי [モותר להפליג בתוך ג' ימים לשבת],

[דעת רבי, שבאוף זה צריך לפסוק עם הגוי שישבות בשבת: ופסק עמו [עם הנכרי] על מנת לשבות [שלא יפליג בשבת], ואינו שותה [ואף אם הגוי אינו שותה בפועל], דברי רבי. [דעת רבב"ג, שאין צריך לפסוק שישבות בשבת: רבנן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך. דברי רבי.]

הפלגה קצרה [מהלך יום אחד] מוחמת גם לדבר הרשות, אפילו בערב שבת

ומצור לכך [אם מפליג מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד (שהיו מפליגים לשם כיוון שבערב שבת היה שם يوم השוק)] **אפילו בערב שבת מותר.**

♦ ♦ ♦

אסור לצד על עיריות של גויים בתוך ג' ימים לשבת

תנו רבנן, אין ערין [אין עושים מצור] על עיריות של נוצרים, פחות משלשה ימים קודם לשבת.

ואם התחילו, אין מפסיקין. וכן היה שמא依 אומר, על הפסוק 'ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמק מלחה עד רדתה' שאם התחילו מצור על עיר, ממשיכים **אפילו בערב שבת.**

♦ ♦ ♦

שניינו במשנה: אמר רבנן שמעון בן גמליאל נהוגין היו וכו' בית אבא שהיו נוטנין כליל לבן לכובס נקרים שלשה ימים קודם לשבת.

[ברייתא על מנהגם של בית רבנן גמליאלי:] תניא, אמר רבי צדוק: כך היה מנהגו של בית רבנן גמליאל, שהיו נוטנין כליל לבן לכובס שלשה ימים קודם לשבת. וצבעים **אפילו בערב שבת.**

מכיריתא זו מכואר שכגדים לבנים יותר קשה לכובס מבגדים צבעוניים

ומדבריהם למדנו, שהלבנים קשים לכובס יותר מן הצבעין, ונפקא מינה לשכר הcovבש.

[מעשה בעניין זה] אבוי, הוה יהיבליה ההוא מנא דצבעיא לקצרא [נתן בגדי צבעו לכובס].

אמר ליה אבוי: כמה בעית עיליה [כמה אתה רוצה על בגדי זה בשכר הcovבש].

אמר ליה covבש: כධיורא [כמו שמלמיים על בגדי לבן].

אמר ליה אבוי: כבר קדמוך רבנן, שלמדו נועה שהלבנים קשים לכובס יותר מן הצבעים.

הנותן בגדי לכובס ימדוד אותו כשמכיאו לכובס וכشمכלו חורה מהcovבש

אמר אבוי: האי מאן דיהיב מנא לקצרא [מי שנוטן בגדי לכובס], במשחא ניתיב ליה [במידה נתן לו], ובמשחא נשקל מינה [ובמידה יקח ממנו], שימדוד את הבגד בנטינטו ובחזירתו.

דאיבפי [שאם המידה תהיה יותר ממה הייתה בתחילת], **אפסדיה דמתחיה** [הרוי הcovב הפסיד אותו, שהבדג נמתח על ידי הכביסה].

ואיבציר [ואם המידה תהיה פחות ממה הייתה בתחילת], **אפסדיה דכווציה** [הרוי הcovב הפסיד אותו, שהבדג התכווץ על ידי הכביסה במים הרותחים].

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה: **ושוין אלו ואלו, שטוענין כו'** קורת בית הבד ועגולית הגת.

הטעם שבית שמאית מתירים להניח קורות כבדים על זיתים או ענבים, ואין גוזרים כזה

mbארת הגمرا: **הנץ** [בדברים המבוירים במשנה] **דאיביד** להו [שאם עשו אותם בשבת מיחיב חטא], גزو בזו בית **שמאי** שלא יעשוו אותם ערב שבת עמ' חסכה.

אבל קורות בית הבד ועגולית הגת **דאיביד** להו בשבת [כיוון שאין נהנין קורה על גבי זיתים עד שטוחנין תקופה בריחסים, וכן ענבים דורכין אותן תקופה ברגל, והמשקה יוצא מהם אפיקו بلا קורה, ולכן גם אם מניח עליהם קורה בשבת] **לא מיחיב חטא** [כיוון שימושים אלו כבר אין מחוברים ממש לפרי], לא גزو עליהם בית **שמאי** בערב שבת.

בירוד: מי התנא שסובר שמותר להניח פרי שהתחילה בסחיטהו מבعد יום, כדי שהמשקה יצא ממן עצמו בשבת

מן תנא [מי הוא התנא הסובר] **דכל מידי דעתך ממילא שפיר דמי** [שכל דבר שבא ממילא, הרוי הוא מותר, שכיוון שהמשקין יוצאים מאליהם, גם אם יסתהם לא יעבור על אישור תורה, ולכן לא אסרו את הנחת הפירות מבعد יום כדי שהמשקים ימשיכו לצאת מהם בשבת, ומותר לשותות את המשקדים האלו, ולא חשו שמא יסתהם בידיהם].

רבי יוסף ברבי חנינא: זו דעת רבי ישמעאל

אמר רבי יוסף (בר) [ברבי] חנינא: **רבי ישמעאל היה**,

[דעת רבי ישמעאל]: **דתנן: השום והבוסר** [הענבים בתקילת גידולם, מוצאים מהם משקה לטבל בו בשר, לפי שהמיצ' שליהם 'חזק' וקרוב להחמיין], **והמלחילות** [שבולין שלא בשלו כל צרכן, מרסקן וטוענן באבניים, ומשקה טוב מהן ומטבל בו] **USRKSN מבعد יום**. **רבי ישמעאל אומר: יגמר משתחץ**, [מאחר שרסקן והניח עליהם משקל כבד מבعد יום, מותר לכתה בתחילת להשאים בכלים ומה שמאם בשבת].

[דעת רבי עקיבא]: **ורבי עקיבא אומר, [נעמוד ב]** **לא יגמר** [אסור להניחם מבعد יום תחת כובדן כדי שהמשקדים ימשיכו לצאת מהם משתחץ].

רבי אלעזר בן פדת: זו דעת רבי אלעזר בן שמואל

ורבי אלעזר בן פדת [האמורא] אמר: **רבי אלעזר בן שמואל** [התנא] היה.

[דעת תנא קמא]: **דתנן: חלות דבש** [בכורות יש שעווה (עשהיה בצורה של חלות) ובפניהם יש דבש] **USRKSN בערב שבת, יצאו מעצמן, אסור לאכול** באotta שבת את הדבש שנזול ויצוא מעצמו מהשעווה.

[דעת רבי אלעזר בן שמואל: ורבי אלעזר [בן שמואל] מתיר, לאכול את הדבש שיווצה מעצמו.]

רבי יוסי ברבי חנינא לא מבאר כדי אלעד בן פdet, מפני שאין להוכיח מההיתר בדברש [שגם לאחר שהוא יצא מהשעווה הוא נקרא אוכל], לנידון משנתינו בשםין ויין [שלאחד מהם יוצאים מהפה, הם משקה], ויש לנוור בהם שם ייחודה

ורבי יוסי בר חנינא שהעמיד את המשנה כרבי ישמעאל,מאי טעם לא אמר כרבי אלעזר בן פdet, שהעמיד את המשנה כרבי אלעזר בן שמואל, שמתיר לאכול דבר שיווצה מהשעווה?

אמר לך רבי יוסי בר חנינא: ה там [שם, במשנה לגבי דבר] הוא דמייקרא [בתחילה], כאשר הדבש בתוך השעווה, הוא] אוכל. ולבסוף [לאחר שהדבש זב מהשעווה, הוא גם כן] אוכל, הלכך ליכא למיגוז בה שמא יסחוט משתחשך, דלא שייכא בה טהיטה.

הכא [כאן, במשנתינו שהnidon הוא על זיתים וענבים]. ממייקרא [בתחילה], כאשר השמן בתוך הזית, הוא] אוכל, והשתא [וכעת], לאחר שהשמן יצא מהזית, הוא] משקה, יש לנוור שמא יסחוט משתחשך, שהרי ודאי טהיטה היא.

[רבי אלעזר בן פdet לא סוברقطעה זו, כיון שרבי אלעזר בן שמואל מותיר גם בזיתים וענבים]

ורבי אלעזר אמר לך,

הא שמענן ליה לרבי אלעזר דאפילו זיתים וענבים נמי שרוי,

דהא כי אתה רב הושעיא מנהרדעא, אתה ואיתך מתניתא בידי: זיתים וענבים שריסקון מערב שבת ויצאו מעצמן אסורין,
רבי אלעזר ורבי שמואל מתרין.

[התעם שרבי יוסי ברבי חנינא לא סוברقطעה זו]

ורבי יוסי בר חנינא הך ברייתא שמבואר בה שרבי אלעזר סובר בן אף בזיתים ובענבים, לא שמייע ליה.

רבי אלעזר בן פdet לא מבאר כדי יוסי ברבי חנינא מפני שאין להוכיח מרבי ישמעאל שמותיר כפירות שכבר ריסקו אותם וכתשו אותם, לנידון משנתינו שרך ריסקו אותם ולא כהשו אותם

ורבי אלעזר בן פdet, שהעמיד את המשנה כרבי אלעזר בן שמואל,מאי טעם לא אמר כרבי יוסי בר חנינא משנתינו היא כדעת רבי ישמעאל?

אמר לך רבי אלעזר בן פdet, לאו איתמר עללה, אמר רבא בר חנינא אמר רבי יוחנן: במחוסרין דיכה [בפירות שרך התחילו לריסקם, וудין לא כתשו אותם] דכלוי עולם לא פלייגי שאסור להטעין עליהם קורות בשבת, כי כל הוצאה המשקה נעשית בשבת עצמה.

כי פלייגי [ומה שנחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא הוא] במחוסרין שחיקה [בפירות שכבר ריסקו אותם וכתשו אותם, אלא שלא השלים את הפעולה الأخيرة שהיא נקראת שחיקה].

והני נמי [ונידון משלנו בזיטים וענבים שריסקו אותם, וудין לא הניחו עליהם את הקורות] הם **כמחוסרין דיכה דמו** [כפירות שריסקו אותם וудין לא כתשו אותם], ובזה גם רבינו ישמעאל מודה שאסור לחת עליהם את הקורות ביום שישי, כיוון שככל הוצאה המשקה נעשית בשבת.

הכרעת רבי יוסף בר רב חנינא

הוראה רבי יוסף בר חנינא **כרבן ישמעאל** שהतיר את המשקים שיוצאים מהפירות בשבת, לאחר שריסקו אותם מבعد יום.

מחלוקת רב ושמואל אם יש מוקצה [כרבי יהודה] או אין מוקצה [כרבי שמעון]

[מחלוקת א', מוקצה ב'בית הבד':] כיוון שהגמרה דיברה על 'בית הבד', מביאה הגמרא נידון נסף הנוגע ל'בית הבד': **שמנן של בדדין** [שמנן המשתייך בזויות הבד תחת הטעינה, והוא ניתן לעובדי בית הבד], **ומחצלוות של בדדין** [شمכוון בהן את הזיתים].
רב, אסור לטلطול, משום מוקצה, **כר' יהודה** שסובר שיש מוקצה. **ושמואל, שרי,** הכר' שמעון שסובר שאין מוקצה.

[מחלוקת ב', מחצלוות שמכסים בהם את הספינה]: **הני כרכי דיזוזי** [זוג של מחצלוות שמכסים בהן את הסchorה שיש בספינה].
רב, אסור לטلطלים משום מוקצה. **ושמואל, שרי.**

[מחלוקת ג', דברים העומדים לשchorה]: אמר רב נחמן: **עז** העומדת **לחלבה**, ורחל העומדת **לגייתה**, ותרנגולת העומדת **לביצתה**, ותורי **דרידיא** [ושוררים העומדים לחירישה], **ותMRI דיעסקא** [ותמרים העומדים להוליכן לשchorה למקום אחר].
רב, אסור לטلطלים משום מוקצה. **ושמואל אמר:** מותר.

וקמיפלאי [בג' דברים אלו נחלקו רב ושמואל] **בפלוגתא** **רבבי יהודה ורב בי שמעון, דלא'** יהודה יש מוקצה. ולר' שמעון אין מוקצה.

תלמיד שהורה במקומו של רב כרכי שמעון, ונידחו רב המנונא

ההוא תלמידה דאורי [מעשה בתלמיד שהורה] בחורתא **דאגיז** [במקום שנקרא 'חרתא' ואות עיר זו בנה מכשף שמו 'ארגייז'] **כרבי שמעון** שאין מוקצה.
שמתיה [nidho] **רב המנונא** [על שהורה כרכי שמעון].

مبرרתת הגמרא: מודיע רב המנונא נידה אותו: **והא כרבבי שמעון סבירא לנו** [זהרי אנו מכרייעים וסוברים כרכי שמעון].

מבחן הגמרא: **באטריה דבר הוה** [היה זה במקומו של רב], **לא איבעי לייה למיעבד** **הכי** [ולא היה לו לעשות כך].

הני תרי תלמידי, חד מציל אוכlein ומשקין מפני הדלקה הרבה לחזר המעורבת בחוד מנא כדרנן מצילין סל מלא ככרות ואף על גב שיש בו מאות טעודות. וחד מציל באربع וחמש מאני, [אלא שמקפלן כולן לתוכ כלி גדול, ונושאן בפעם אחת]

וקמייפלאי בפלוגתא דרבה בר זבדא ורב הונא בפרק כל כתבי הקדש:

משנה

התחלת צלייה או אפייה ביום שישי סמוך לחשיכה

[צליה, רק כשהמאכל 'נצח' מבعد יום:] אין צוליןبشر בצל ובייצה, אלא כדי שיצלו מבعد يوم.

[אפייה, דעה א': רק כשהקרמו פנוי הפת מבعد יום:] אין נותנים פת לתנור עם חסכה, ולא חרחה [עוגה] על גבי גחלים, אלא כדי שיקרמו פניהם מבعد יום.

[אפייה, דעה ב': רק כשהקרם החלק התחתון של הפת מבعد יום:] **רבי אליעזר אומר:** כדי שיקרום התחתון שלה.

[בקרבן פסח, מותר להתחיל בצליה, אף שכולה נעשית בשבת:] **משלשין את הפסח בתנור עם חסכה**, והוא נצלה והולך משתחשך, ואף על גב שבעלמא אין צולין, בקרבן פסח מותר, כיוון שבני חברה זריזין הן, והם מזכירים זה לזה ולא יבואו לחותות בגחלים.

[במועד שביעורה, מותר להתחיל בהדלקת העצים, אף שהבערת העצים' נעשית בשבת:] **מeahzin את האור** מעט בעצים **במדורת בית המקדש** [שהיתה בעורה (והיא לשכה גדולה שהכהנים היו מתחממים שם במדורת אש הנסקת תמיד) והיא מתבערת והולכת משתחשך, ולא חיישין שמא יהיו הכהנים צריכין להבעירה משתחשך].

ה

ניש סן: דלען דלען עמלרנייקן.

גלוון הש"ם

גמ' טרבי השיראים והבל' ק"ל מהל' פריך מסכרים גולן פירק ממנהן פ"ט מע' דילוגים תומ' ד"ה אן שיראי כי שלא הדת נבזאת כל בך עין כרע פ"ט מע' דילוגים:

הנחות תגרא

ב' נספְתָה וְנִשְׁרָאֵל כְּפִילָות
 וְכַרְמָלֶךְ בְּכַרְמָלֶךְ^(ט)
 מִצְרָיִם כְּפִילָות
 וְכַרְמָלֶךְ בְּכַרְמָלֶךְ^(ט)
 מִצְרָיִם כְּפִילָות
 וְכַרְמָלֶךְ בְּכַרְמָלֶךְ^(ט)
 מִצְרָיִם כְּפִילָות
 וְכַרְמָלֶךְ בְּכַרְמָלֶךְ^(ט)

רביינו חננאל

נה ר' יוסק ארבוב מדורות
אין צירכית רוח של שטן,
סיא לא כוונת רוח, של מטה;
ושל רוח, רוח, של בגינה;
מתלה אמר על אל ציריך
הלהילון בדורנו גוינו עזם;
של רוח, שוכן דארפא;
ואבל, גוינו דודמן;
הרין ערד' יציאות
בדירה.

רוניתא דביני בגין דארוזה מה מדליקין וכו' לבע

בנין, חילוץ דירות לאו
ספין, לול, מיטמכן. השארות והכל-
וחיה נרויין וחביבה בצעירותו.
בדין שבראשן, מושלחה
הדרת הדעת. אורה שולמן
אדור שטרן שולג'ן בר בזק
חביב להללו ר' גראט
שרו מילון און קל' עשה
שלבנה בלה אל-פַתְחָה. לא
דומת לא טענאה.
בן רוחן ורשותה מוכן
אנך סטל טבינה.
ואילך סטל טבינה.

הדרן על י' יצאהר ד
במה מדליקין נסוכות פ

חַחִילָה חַחִילָה לְחַחְמָה זְמָפּוֹם זְמָ

מופת וחיל קפוני סמוך
בגמ' ענץ צונתא צו. ופסח
הו נון פאלטן הון מילומין:
כליין יון זין קילפערן
איסטן גאנזון גאנזון. גאנזון
געוויזן. גאנזון גאנזון.

תפקידה של מילניון היה לסייע לחקלאות המקומית ונספחו ווין קפלמן שמויה גם בטעות גאנדרה פולטן ופיטר צ'נין וכן פאצ'ו ג'טיניו (ה'ג'ז'ו) בלבנטה נתקנתה גאנדרה פולטן אביו מורה קלן:

הדרן עליך יציאות השבת

במה מליקון, ובמה אין מליקון לא ב泲ש ולא בחומן ולא בככל ולא בפתחה הארץ ולא בפתחה המדבר לא בויהה שעיל פה המים חיליא ערפה והרעה ולא באלה ולא בהלב נחום המדי אמר מליקון כלב מכויש ורכ' אמר מליקון אין מליקון בין ערפה ולא בערפה ולא בשערת ולא באלה ולא בהלב נחום המדי אמר מליקון אהיך שאנו מכושיל אין מליקון בו: מ' למש שוכן אדרוא שוכן אדרוא עז מלמא הוא אמר בר יוסף נועורת של פשתן אמר לך כי והרבנן: החון לנו נועורה הוה (מכל כל קותנא דידייך ולא פבוי): ואל בכלך: אמר שמואל שלתניינו לכל חותין מוא ואמרי' (לה) נולא שמו רבי יצחק בר זעירא אמר שקדרא רבנן ובין הו ירבי קמיה דרבנן קההה אמרה דריש גלההו חוויה דרודה לביש מוכבבא אל' נברין לאכני דינינו כלך דגן אל' נגן שייא פרנאי קריין ליה מורי' השיראים הכלל והסוקין חיין בצייז' אינמא שידא חדוד ושיא פרנאי חדוד: ולא בכבי' הו קאלו בפרקא דטמוררא גוזנין איבאי' היה אנד דתנן אמר בר נמי דרבנן היה הא עז ערפה דבני' בini: לא בפתחה המדבר: אינ מאכטמא הדרץ' איפורי' דראבאנה תנא: יוסטיפ עלייחן של צמר ושל צער אירחובי מיחוך: ולא בותה: ופת גאנ פסול פתילות מכאן ואילך פסל שמנים מהו רתמא לפטלות נמי לא היה אק טויגלא לא. נפי' גאנליגן נעשות מן פטלה קוויס ומפיטא פטלה ענין וממו ען די צהו אפסולא דויפטה שעווה פסלתא דרושא לא. גהה צוינע זופט ען פטלתא דרושא לא. כטנ פטלתא, כלור שיעה ענין דוחה שעווה שנל, יה אסור להדוקין, קמ'

קבב א ב כ ג ד ה י נ
לון ס א ק כ ק ס י ס
א ד מ י ב מ לולן ס
מ א ס פ ס מ ט ו ר
ב ח מ י ב נ ש נ
ס ז ו י ש מ ס פ פ
ג :
ג ו י מ א נ א נ ט ש
ס ס מ א נ א נ ט ש
ד ז מ י ב נ א נ א נ ט ש
ס פ פ :

יום חמישי א' ניסן תש"פ

המשנה מבארת שבמקדש הותר להעיר מעט את המדורה, אף שהיא מתבערת והולכת משתחשך, ולא חישין שמא יהיו הכהנים צריכין להעירה משתחשך.

ובגבולין [מחוץ למקדש] צריך להעיר מדורתן מבעוד יום, כדי שתאותו האור ברובו [ברוב העצים].

רבי יהודה אומר: בפחמין [אם הייתה מדורת פחמן אין צריך להא치ז בהן האור, אלא] כל שהוא, והוא دولקת והולכת, דין דרכה להיות כבה והולכת, ואין צריך לחותות בהן.

גמר

ההיזד להתחיל לצליות בערך שכת, ולהשאידו על האש בשבח רך אם הוא כבר נצלה מבעוד יום כמאלל בן דrostai

שנינו במסנה שאין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצלו מבעוד יום,مبرרת הגמרא: וכמה צריך שיצלו מבעוד יום, כדי שייה מותר להשairo באש שימוש להיצליות בשבת? אמר רבי אלעזר אמר רב: כדי שיצלו מבעוד יום שליש בישול כמאלל בן דrostai [בן דrostai לסתים היה, ומבשל בישולו שליש].

[ברייתא שמברואר בה שבישול כ'מאלל בן דrostai' נחשב 'בישול'] איתמר נמי, אמר רב אסי אמר רבי יוחנן כל שהוא [מבושל כבר ביד ישראל] כמאלל בן דrostai, אין בו משום בישול נקרים [אם נקרים הוסיף אחר כך עוד בישולו].

[ראיה נוספת לכך]: תניא, חנניה אומר: כל שהוא כמאלל בן דrostai, מותר להשוותו על גבי כירה ולא חישין אם מתבשל והולך בשבת, וכי על פי שאין גורפה [מן הגחלים], קטומה [שלא פיזרו אף מלמעלה כדי להפיג חומו, שלא יוסיף הבל בשבת].

שנינו במסנה: אין נותנין את הפת כו' לתנור עם חסכה, ולא חררה על גבי גחלים, אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום. רבי אליעזר אומר: כדי שיקרום התחתון שלה.

כידור: לדעת רבי אליעזר האם הכוונה שיקרום תחתית הכביר או נב הכביר

איבעיא להו, מה שאמר רבי אליעזר 'תחתון', האם כונתו לתחתית הכביר, האיך דאבי תנור [שהוא נמצא דבוק על דפנות התנור, שהם היו 'מדיביקים' (שופכים את העיסה) על גבי דפנות התנור]. או דילמא [או שמא כונתו לגב הכביר (קצתה הכביר), שהוא תחתון האיך דאבי האור [שבזמן האפייה קצת הפת הוא התחתון - החלק הקרוב ביותר לאש].

פתרונות הספק: בבריתא מפורש שהכוונה שיקרום תחתית הכהן דבוק לדפנות התנור

תא שמע רבי אליעזר אומר כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנור [וחומרה היא, שהרי ודאי קצה הלם שהוא סמוך לאש שבתנו, ממהר לקרום לפני החלק שדבוק לדפנות התנור].

שנינו במשנה משלשין את הפסק בתנור עם חשכה.

הטעם שבסח מותר לשלשלו בתנור בערך שבת, ולהשאירו בתנור בשבת, אף אם הוא לא התחיל כל להיחילות מערב שבת

מאי טעמא?

משמעותי חבורה זריזין הן.

שואלה הגمرا: הא לאו הכי [וכי בלי טעם זה] לא הותר, והאמר מר: גדי [גדי] בין שרייך בין לא שרייך, שפיר דמי [בין אם התנור סתום בטיט, בין אם התנור לא סגור בטיט, מותר לצלותו סמוך לשבת], והרי קרben פסח דיבנו בגדי [שהפסח הוא כבש או עז בן שנה, שהרוח מזיקה לצלייתם], ומודיעו צריכים את הטעם שבני חבורה זריזים הם.

עונה הגمرا: **התם מינתח** [שם, מה שנינו היתר לגבי גדי, הוא כאשר אין שלם אלא מונתך לנתחים, והרוח מזיקה לצלייתו, ולכן אין חשש שיפתח את פי התנור לחותות], אבל **הכא** [כאן, לגבי קרben הפסח, הוא לא מינתח] [אינו מונתך לנתחים, אלא צולמים אותו שלם, וממיארא רוח אינו מזיקה לצלייתו, ולא הטעם שבני חבורה זריזין הן, היה אסור להתחיל בצליתו סמוך לחשיכה].

שנינו במשנה: **ומאהיזין את האור וכו'** במדורות בית המוקד.

מנחני מיili [מאיפה לומדים את אלו הדברים, שモතר להדליק בערך שבת את העצים במדורה שב葬ורה, אף שהאש לא 'תפסה' מבעוד יום ברוב העצים?]

הצעת מקור: בפסוק ממשע שאין איסור הבערת אש בבית המקדש

אמר רב הונא: נאמר בפסוק 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם', ודורשים 'בכל מושבותיכם' אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר, במדורות בית המוקד.

דוחית המקור: הידר זה נאמר על הקטרת והבערת אש לקרבתות, ולא להבערת אש לצורך הכתנים

מתקין לה רב חדדא: אי הכי [אם כך, תלמידים מפסיקו שמוות להבעיר אש במדורות בית המוקד] **אפילו בשבת נמי** [גם בשבת עצמה יהיה מותר להבעיר שם אש, ובמשנה מבואר רק היתר להבעיר שם אש סמוך לחשיכה?]

אלא אמר רב חדדא: קרא כי אתה למשירי אברים ופדרים הוא דעתך [הפסוק בא להתייר הבערת אש והקטרת איברי וחלי הקרבות, שהם לצורך גבוהה. אבל מדורות בית המוקד, שאינה צורך גבוהה, אלא צורך הכהנים לא הותרה].

טעם חדש להיתר הבערת אש סמוך לחשיכה במדורות בית המוקד

וכהנים זריזין הן - והטעם שהתרו להעיר אש במדורת בית המוקד סמוך לחשיכה, הוא מפני שהכהנים בני תורה וחרדים ונזירים, ולא חוששים שהם יבואו לחתות בשבת.

שנינו במשנה: **ובגבולין כדי שתאחו כי האור ברובו** [מחוץ למקדש, מותר להדליק מדורה סמוך לחשיכה, רק אם האש נאהה מבועוד يوم ברובן].

مبرרתת הגمراה: מי רוב?

דעה א': מותר להדליק מדורות עצים סמוך לחשיכה, אם האש אחזה ברוב כל עץ ועוד מבועוד יום

אמר רב: **רוב כל אחד ואחד**, צריך שמבועוד يوم האש תאחז ברוב כל עץ ועץ, ועל אמר שדי בינה שאזהה ברוב מנין העצים.

דעה ב': מותר להדליק מדורות עצים סמוך לחשיכה, אם האש אחזה במדורה אפילו שהיא יכולה לדלוק עצמה ולא צריך להביא עצים אחדים וכדומה כדי להבעירה

ושמואל אמר: מותר להדליק מדורה מבועוד يوم, אם האש אחזה בעצים באופן כדי שלא יאמרו הבא עצים דקים ונניח תחתיהם להבעירה את אלו.

[ראיה לדעה ב]: **תנא רב לסיועה לשמואל**, מברייתא שנאמר בה שמוטר להבעירה סמוך לחשיכה, אם האש אחזה בעצים כדי שתהא שלחתת עולה מאליה, ולא שתהא שלחתת עולה על ידי דבר אחר.

עץ יחידי, אם מدلיק 'עץ יחידי' [כגון גזע עץ] סמוך לשבת, כמה צריך להדליקו מבועוד يوم?

דעה א': מותר להדליק 'גזע עץ' סמוך לחשיכה אם האש נכנסה מבועוד يوم ברוב עובי הגזע

רב אמר: רוב עביו [שיכנס האש בתחום רוב עוביו].

דעה ב': מותר להדליק 'גזע עץ' סמוך לחשיכה אם האש נכנסה מבועוד يوم ברוב היקף הגזע

ואמרי לה, ברוב היקפו מבחווץ.

[הכרעת רב פפא]: אמר רב פפא: **הלכך בעיןן רוב עביו, ובעינן רוב היקפו**.

[תלית ב'] **דעתות אלו בחלוקת תנאים:** כתנאי.

[תנא, לדעה א]: **רבי חייא אמר: כדי שישחת העץ מללאכת האומן** [שהעץ יתרס ולא יהיה ראוי למלאכה, כדי שצרייך רוב עוביו].

[תנא, לדעה ב]: **רבי יהודה בן בתירא אומר: כדי שתאחו האש משני צדדיין** [בדעה שצרייך רוב היקפו],

ואף על פי שאין ראה לדבר, זכר לדבר, שכיוון שנדרך רוב היקפו הרי הוא הולך ודולק,

שנאמר 'את שני קצוטיו אכלת האש ותוכו נחר היצלה למלאה' [שכיוון שני קצוטיו אכלת האש, בידוע שתוכו נחר, והלהקה ופסקה הלחות שלו, ונעשה יבש].

נאמר בפסוק 'זהאך לפניו מבערת'.

פירושה של המילה 'אח'

مبرרתת הגמרא: מיי 'אח'?

[דעה א':] אמר רב: אחוונא [ערובה], כלומר מדורה מעצי ערבה.

[דעה ב']: ושמואל אמר: עצים שנדרקו באחוונא [מדורת עצים שנדרלקו באחוונה, שהעצים נדרלקים זה מזה, הקטן מדליק את הגדרו].

[ראיה ש'אחוונא' פירושו ערבות]: ההוא דאמר להו: מאן בעי [מי רוצה] לקנות 'אחוונא'?
اشתכח ערbeta (ומצא וראו שהוא מוכר ערבות).

דעה א': 'קנים לא אגודים' או 'גרעינים שאינם ככלי' מותר להדרילם סמוך לחשיכה אף אם האש לא אזהה ברובם מבعد يوم

[קנים לא אגודים] אמר רב הונא: קנים, אין צריכין רוב [אין צורך להזכיר את האור ברובן מערב שבת, אלא מהচיז בהן אור מבעוד יום, לפי שאינם כבין והולכים אלא Dolkim ווהולכים, ואין חשש שיבוא לחותם].

[קנים אגודים:] אגדן, צריכין רוב [לפי שאין השלהבת יכולה להיכנס ביניהם, ואם אין האש נאחזת ברובם מבعد יום, יש חשש שיבוא לחותם].

[גרעינים שאינם בתוך כלי:] גרעינין [של תמרים יבשים, אם עשה מהם מדורה] אין צריכין רוב.

[גרעינים בתוך כלי:] נתנן בחותלות [כלים שעושין מעלי הלולב, ונתן את הכליל מלא בגרעינים במדורה] צריכין רוב, לפי שצבורין יחד, ואין השלהבת יכולה להיכנס בהן.

דעה ב': 'קנים אגודים' או 'גרעינים ככלי' מותר להדרילם סמוך לחשיכה אף אם האש לא אזהה ברובם מבعد يوم

מתkir לה רב חסדא, אדרבה, איפכא מסתברא,

[קנים לא אגודים:] קנים שאינם אגודים, הרי הם מבדין [מתפזרים לכאן ולכאן, ואחת מהן המתפזרת מחברתה לא תמצא את חברתה לבURA, הלכך אם לא אגדן, צריך שיבעיר בהם רוב, מבعد يوم].

[קנים אגודים:] אבל אם אגדן, לא מבדין [אינם מתפזרים זה מזה, וכשמדליק אחד הוא מבעיר את חבירו, ואין צריכין להבעיר בהם 'רוב' מבعد يوم].

[גרעינים שאינם בתוך כליה]: **גרעינים** שאינם בתוך כליה, **mbdrn** [הם מתפזרים אחד מה שני, וצריך בהם רוב].

[גרעינים בכליה]: **גרעינים** שננתן בחותלות [בתוך כליה], **לא mbdrn** [אינם מתפזרים, ולא צרייכים רוב].

[מאמר כדעה א', לנבי קנים. וכדעה ב' לנבי גרעינים:]

איתמר נמי [עמדו ב] אמר רב כהנא: **קנים שאגדן צריכין רוב** [cadua'a] שכיוון שהם אגודים לא נכנס בהם אש, ולכון צורך להבעיר בהם רוב מבעוד יום. ואם **לא אגדן, אין צריכין** רוב שכיוון שאינם אgodים, נכנס בהם אש, וכש הבעיר אחד חבירו מבער ממנו. ואין חוששים שהם מתפזרים, כיון שהם ארוכים וכבדים.

אבל **גרעינים** שאינם בכליהם, **צרייכין רוב** [cadua'b] כיון שהם קטנים וקלים, והם מתפזרים אחד מה שני. ואם **נתנן בחותלות** [בתוך כליה] **אין צריכין רוב** שהם נוחים להידלק.

◆ ◆ ◆

מדורות שמודר להדליקם סמוך לחשיכה, אף אם לא הבעיר בהם 'רוב' מבעוד יום

[ארבע מדורות]: **תני רב יוסף: ארבע מדורות אין צריכין רוב, של זפת, ושל גפרית, ושל בינה, ושל רבב** [שומן וشعווה וכל דבר הניתך], שהם מובערות בклות, ומותר להדליקם סמוך לחשיכה, אף אם לא הבעיר בהם 'רוב' מבעוד יום.

[שתי מדורות נוספות]: **במתניתא תנא, אף של קש, ושל גבבא** [שאריות הקש שאוספים מהשדה].

עצים של הכל, מותר להדליקם סמוך לחשיכה, אף אם לא הבעיר בהם 'רוב' מבעוד יום

אמר רבבי יוחנן: עצים של בבל אין צריכין רוב.

[בירור: באיזה עצים מדובר] מתקיף לה רב יוסף: מי היא?

אליליא סילתי [אם תאמר שהכוונה לעצים דקים], השטה פטילה [זהרי CUT, נתבונן, בפטילה של בגד הטבולה בשמן, שהוא נדלקת בקלות] אמר עולא: **הmdlיק צריך שידליק ברוב היוצא** [צריך להדליק מבעוד יום את רוב ראש הפטילה הבולט מהנרת], **סילתי מביעיא** [אם כן, בעצים דקים, צריך לומר שצריך להדליק את רוב העצים].

[ביאור א', ענף של ארז]: **אלא אמר רב יוסף: עצים של בבל, היינו שוכא דארז** [ענף של ארז, שהוא יבש ודק, ויש כמיין צמר בין הקליפה לעץ, וצמר זה הבעיר את כל הענף משאזה בו האש, ולכון אין צורך להבעיר בו 'רוב' מבעוד יום].

[ביאור ב': זאזא]: **רמי בר אבא אמר: זאזא** [ענף יבש של עץ, שהוא נוח להידלק].

הדרן עלך יציאות השבת

משנה

במה מדליקין נרות לשבת, ובמה אין מדליקין,

'פתילות' שאין מדליקים בהם נרות

אין מדליקין [אין עושים פתילה לנרות לשבת], לא בלבש, ולא בחוסן, ולא בכלהך, ולא בפתילת האידן, ולא בפתילת המדבר, ולא בירוקה שעל פניהם [מן פנוי שהאש אינה נתפסת ואינה דולקת בהם יפה, והגמרא להלן מבארת מה הם מינים אלו].

'שמנים' שאין מדליקים בהם נרות

ולא בזפת, ולא בשעה, ולא בשמן קיק, ולא בשמן שריפה, ולא באליה, [מן פנוי שאין שמנים אלו נמשכים יפה אחר הפתילה, וחוששים שיבוא להטוט את הנר].

[דעה א' על חלב] ולא [וכן מטעם זה אין מדליקין] בחלב.

[דעה ב']: נחום המדי אומר: מדליקין בחלב מבושל.

[דעה ג']: וחכמים אומרים: אחד חלב מבושל, ואחד חלב שאינו מבושל, אין מדליקין בו. הגמרא להלן (כד): מבארת מה ההבדל ובמה נחלקו דעה א' ודעה ג'.

גמרה

לכש, הוא שוכא דארזא [ענף של עץ ארז].

مبرרתת הגמרא: שוכא דארזא, עץ בעלמא הוא, ופשיטה שאינו ראוי לפתילה, אלא למדורה.

לכש הוא צמר שמתחת קלפת עץ הארץ

מבארת הגמרא: בערמוניתא דאית ביה [בצמר שיש בו, שיש כמין צמר בין הקליפה של העץ לבין העץ עצמו, אם עשו מצמר זה פתילה, אין משתמשים בה לנרות לשבת].

שנינו במסנה ולא בחוסן.

אמר רב יוסף: נعروת של פשתן [חלק הפסולת של הפשתן, שמנוערים ומוציאים אותו מהפשתן, אם עשו מחלקי פשתן אלו פתילה, אין משתמשים בה לנרות לשבת].

אמר ליה אביי: והכתיב 'והיה החטון לנعروת' (מכל [הרוי מבואר מכך] דחוטן לאו נعروת הוא).

לכש הוא פתילה העשויה מפשтон לא מסוריק

אלא אמר אביי: ביתננא-DDIK ולא נפייך [פשטן שעשו ממנו חוטים לפתילה על ידי כתישת פשתן, אך לא סירקו את הפשתן, וכיון שלא סירקו הוו עבה ואין שמן נ משך אחריו].

שנינו במשנה: ולא בכלך.

אמר שמואל: שאלתינו כל נחותי ימא [שאלתי את כל יורדי הים מהו כלך], ואמרי לה [לי], 'כולכא' שמייה.

כלך הוא פתילה העשויה מפסולת המשי

רב יצחק בר זעירא אמר: 'גושקרא' [פסולת], כולם פתילה העשויה מהפסולת של חולעת המשי (שהוא הבית של התולעת העשויה משי).[1]

[מעשה בעניין זה]: רבינן ואבוי, הו יתבי קמיה דרבנן נחמייה [היו יושבים לפני רב נחמייה], אחוה דריש גלוטא [אח של ראש הגולה]. חזיה [ראיה רבינן] דהוה לביש [שרב נחמייה לובש בגדי שנקרא] מטכטא [שהוא לבוש העשויה מ'כלך],

אמר ליה ר宾ן לאבוי: הינו כלך דעתך.

אמר ליה אבוי:ナン שירא פרנדא קרין ליה.

[שאלת]: מדברי האמורים מכואר שידרא פרדנא הוא כלך, וקשה על כך מברייתא שמכוואר ששידראם אינו כלך]

מיתיבי, השיראים [בגדים העשוים מעיקר המשי], והכלך [בגדים העשוים מחילק המשי הנקרא כלך], והסיריקין [בגדים העשוים מהמשי הרך המתפצל] חייבין ב齊יתו, **(תויבתא דרבנן)** שהרי בברייתא מוכח שישיראים' וככל' הם שני דברים שונים, ודברי ר宾ן ואבוי מבואר שישירא פרדנא הוא כלך.

[מהלך א', אכן זו קושיא]: אומרת הגمراה, אכן זהו **תויבתא**.

[מהלך ב', 'שירא פרדנא' הוא כלך, ו'שיראים' אינו כלך]: **אייבות אימא**, אפשר לתרע שאלת זו, ולומר: 'שירא' לחוד (והוא 'שיראים' שהם עיקר המשי), ו'שירא פרנדא' לחוד (והוא 'כלך' שהם פסולת המשי).

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה ולא בפתילה האידן.

'פתילה האידן' הוא פתילה העשויה מ'צמר' שיש בענף עץ הערכה

אחוינא [ערבה], שיש כמין צמר בין קליפת הערבה לעץ הערבה, ועושים ממנו פתילה[2].

[מעשה בעניין זה]: ר宾ן ואבוי היו קאזו [היו הולכים] בפקתא דטמוריתא [בקעה במקום שנקרה 'טמוריתא'], חזינהו להנהו **ארבתא** [הם ראו ערבות].

אמר ליה ר宾ן לאבוי: הינו אידן דעתך.

אמר ליה אבוי: הא עץ בעלמא הוא [ויאיך הוא ראוי לפתילה].

קלף ואחו ליה עמרניתא דביני ביני [ר宾ן קלף את ענף הערבה, והראה לאבוי את הצמר שיש בין קליפת הענף, לענף].

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה: ולא בפתילה המדבר.

שברא [פתילה העשויה ממין עשב ארוֹן].

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה: ולא בירוקה שעל כו' [הפני המים].

מאי היא? אילימה אוכמתא דחריצי [אם נאמר שהוא השגור שיש בחריצים, שבמקום כינוס מים גדול וויצה בזווית כמין יקרocket כהה מאד], והרי יקרocket זו היא **אייפרבי מפרקן** [מתפוררת, ואי אפשר לעשות ממנה פטילה].

ירוקה שעל פני המים, היא פטילה העשויה מהירocket שנגדלה סביב שולי הספינה

אלא אמר רב פפא: אוכמתא דארבא [השגור שבسفינה, שسفינה המתעכבות במקום אחד במים, גדל יקרocket סביב שולייה מבחוֹן].

♦ ♦ ♦

نم פטילה העשויה מצמד או שעד אין מדליקין בה

תנא, hosipo עליהן של צמר ושל שער.

مبرרתת הגمرا: **ותנא דידן** [מדווע לא מנה מיננים אלו בכלל הפטילות שאינם כשרות לנרות שבת]

מבררתת הגمرا: התנא שלנו סבר שניינים אלו, אין אפשרות להשתמש בהם לפטילה, שהרי צמר, מכובץ כוּוֵץ [הוא מתכווץ מהאש], והשער, **אייחורי מיחוך** [נסחף מהאש], ומילא לא צריך לשנות שאינם כשרים לפטילה.

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה ולא בזפת ולא בשעה.

זפת, זיפטה [זפת]. שעורה, קירוטא [שעה].

מוזפת ואילך המשנה שונה שמנים פסולים

תנא, עד כאן [עד ירוקה שעל פני המים] שנינו פסול פטילות.

מכאן ואילך [מוזפת ואילך] הם **פסול שמנים** [שלא יתן חתיכת זפת או שעורה בנר במקום שמן].

שואלה הגمرا **פשיטה**, שהרי זפת אי אפשר לעשות ממנה פטילה אלא שמן?

הcheidוש הוא שעורה פסולה לשמן ואני פסולה אם מצמידים אותה לפטילה

מבררתת הגمرا: **שעורה איצטריכא ליה** [התנא אמר שמוזפת ואילך הוא פסול שמנים ולא פטילות, כיון שהיא צריך לומר שעורה (השנואה אחורי זפת) פסולה רק לשמן].

היות ומהו דתימא **לפטילות נמי לא חזיא** [היהתי אומר שמה שנינו שעורה פסולה, היינו פסול גם לפטילה], (שרגילים לעשות משעה פטילה, כמו הנרות שעורה שלנו שעושים

פתילה ארוכה, וממצמידים מסביבה שעווה), **קא משמע לו** [ששועה פסולה רק לשמן, ששמים שעווה בתוך כלי כעין שמן, ואינה פסולה כשממצמידים אותה לפתילה ארוכה].

עטרן הוא פסולת הזופת. שעווה הוא פסולת הדבש

אמר רמי בר אבין: **עטרנא** [עטרן], הוא **פסולתא דזיפטה** [פסולת הזופת, לאחר שיוציא הזופת מן העץ זב ממנו על ידי שמחמים אותו פסולת צלול כשמן].
שעווה, הוא **פסולתא דדובשה** [פסולת הדבש].

מיספֶּר שׁוֹשָׁן

ח' יישועה

דבינו חנוך

ה' ב' כל אליל אמרו
הכמס' און מילוקין גרא
בשעת מסות פסול תחולת.
אליל אמר צבב דודו בון בון
להחותם לארוה בון עא'
קוקע און צבב עיי' גרא
איסון אליאן טולין טולין לא
לרו בילד. בשמנ' קיק.
שומול קיק. ריל איזר עזען' גרא
שמעון קיק. אמר בכ' תחולת
דרוין. אמר בכ' תחולת
שאראין הארכט' און מילוקין
בעם. יאנפ' הארכט' מאסקסט'ן
הכמס' און מילוקין גרא

כל אבל בז גבי יה שמן ימי

למְאֵר נִגְמָנָה מִקְמָת
קַפְעָנוּ וְסַבָּבָנוּ
נֶמֶל יְמִינֵנוּ מִמְּמֹרְדָה
זְרוּבָבֵל וְחַנְכָה לְבָבָנוּ
לְלִמְמָקָה וּמִמְּבָרָה: ח' ת'

שעווה לטעין יהה פסול
סנק' גודל שעה נגען
אנ' צל עוף לחן נומין עלי^{ענ' מאר נגן} קעווין קווען

לידיו מדרפקי וענלי נעל פום כוונת: נייחין. סלמלה. נצנצל גזענו.

פֶּלְדִּוִסָּן, מנגנון עליון;
כַּפְנִים, בירית. חולון: מ-
מִינֵּן סְכִין כְּנוֹתָה מוסכמת;

תורה או השלמה

גלוון השם
[א] מ"ב. און טולדקין כ"ט
הנחות הנר"א

לעוזו רשות
קְרֹבוּתָה לְ[קְרֹבְשָׁוּתָה].
כְּחַנְמָה.
קְרֹטוּתָה. כְּחַנְמָה.
גְּנֶגְמָלִילָה דְּ[גְּנֶמֶשְׁלִילָה].
סְכָבָן. לְבָלְבָל.
דְּרָבָרְאַשָּׁעַט. רְחוֹת שְׁתִיחַת.
זְנוּדָה רְ[זְנוּדָה].
מְמָם. גַּל שְׁוֹמֵן.

א. תימה, מי קא בילאי נק'ם, לאו דראד מוקהן בכל שמות, להוציא ב' שמות, שיש שמיך בויה'ל ואיזה, וכן בלעדי אדרואו ורונא, קאמר מי נק'ם שוכן פולבלש לאלה לאלה ומתקח ומפרק. טעם, פול'ה, פול'ה הארכא. ב. בילאי ליתן לו פולבלש צורה הואה יתון ליטו זטעלן של גאנאיין יכול ליטו זטעלן מהזון. טעם, פול'ה,

ה. ואלמְלָאָן [לא] צוֹרֵךְ קַרְבָּן. ב. דָהָא דַקְמָרְלָבָר לְבָבָן מַדְלִיקָן בָּהָם

במושום קרבן דינם שלא נבש
שנתון להוכן שמן מושום ו-
ז' קורא גנבה יורה ואגנין כה
ת והשמניהם שאמורם כהנים
מושום שנאי להעלוות נר וה-
בת עולחה מאליה ולאשרה
ס וומרמייהם הוי מפקעני
ני ורבה בר מתנה בוגדי כה
ת למקדש מי לא דכל

וְעַל קָרְבִּי דִגְםִים שֶׁנְמֹוֹחַ
הַחֲזָקָה קָרְבִּי דִגְםִים שֶׁנְמֹוֹחַ
שֶׁנְמֹוֹחַ שֶׁאָתָן לְהַכֵּן שֶׁמַּ
הַנִּי גַּדְעָן בְּחֵמָה תְּפִילָה
אָמַר מָרְלוֹן בָּחָן בְּמַקְשֵׁ
רָרָה תְּנִינָה כְּדִי טְשָׁהָה שָׁלָל
תְּשֻׁוָּה שֶׁאָנָי הַשְׁדָה
וְמַהְן הַזָּעַם עַשְׂנֵן פְּתַולְוָה

חלב שאינו מהות
ולגוזר גמי חלב מ-
מהות וקרבי דגים
וניגוז גויה לניזור
מדליקין בהן בשבת
הוא תני לה והוא
עליך יידי דבר או
מדליקין שמחת בוי
שבלו מפקיעין או

אָלֶה מִעֵמָא דָּרְבַּ הַנֹּא קָרְבָּן לְאַבְלָה בְּשַׁבָּתְךָ כִּי יְמִינְךָ בְּהַתְּחִילָה
וְעַל שָׂוֹר מִזְרָחָךְ וְעַל שָׂוֹר מִזְרָחָךְ (וְעַל בְּבָבָה)

שבת דף כא

יום שישי ב' ניסן תש"פ

רמי בר אבין אמר 'שעטרן' הוא פסולת הזופת. והשעווה הוא פסולת הדבש. מבארת הגمراה: **למאי נפקא מינה, למקח וממכר** [שהקונה 'שעווה', יכול המוכר לתת לו את 'פסולת דבש'].

הפטילות המוזכרים במשנה שאין מדליקים בהם נד לשבת, מותר להדליק מהם מהורה גדולה

תנו רבנן, כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת, אבל עושין מהן מדורה [היסק גדול, שפטילה אחת מדלקת את חברתה].

בין להתחמס כנגדה, בין להשתמש לאורה,
בין על גבי קרקע, בין על גבי כירה,
ולא אסרו אלא לעשות מהן פטילה לנר בלבד.

שניינו במשנה ולא בשמן קיק וכו'.

מאי שמן קיק?

[דרעה א':] אמר שמואל: **שאליתינהו לכל נחותי ימא** [שאלתי את כל יורדי הים], ואמרו לי: עוף אחד יש בכרכבי הים, וכייק שמו, ושמן קיק והוא שמן של עוף זה.

[דרעה ב':] רב יצחק בריה דרב יהודה אמר: **משחא דקאווא** [שמן שעושין מגרעיני צמר גפן].

[דרעה ג':] ריש לקיש אמר: **קייקון דיוונה** [שמן מ'קייקון], כען אותו קיקיון שמזוכר אצל רונה הנביא].

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזוי לי [אני ראיתי] 'קייקון דיוונה', ולצלוליבא דמי [הוא דומה לצמח שנקרו צולוליבא], ומדפשמי רבי [והוא גדול מביצות מים], ועל פום חנותא מדין יתיה [ובפתח החנויות מדLIN אותו לצל ולריה טוב], ומפרצידוהי עבדי משחא [ומגרעינו עושים שמן], ובענפוהי נייחן כל בריחי דמערבא [ובבענפיו נחים כל החולדים של ארץ ישראל].

הטעם שאין מדליקים בפטילות [המוזכרים במשנה שאין מדליקים בהם]

אמר רבה: **פטילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, מפני שהאור מסכסת בהן**. שהאור קופצת בהם, שאין אור האש זקור ונוח במקום אחד, אלא נדעך וקופץ.

הטעם שאין מדליקים בשמנים [המוזכרים במשנה שאין מדליקים בהם]

שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן, מפני שאין שמנים אלו נמשclin אחר הפתילה, וממילא הנר לא נדלק כראוי ויש חשש שיבוא להותות.

ספק: שמנים פסולים שהוסיף בהם שמן כשר, האם מדליקים בהם

בעא מיניה אבי מרבה: שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, מהו שיתן לתוכן שמן כל שהוא, יידליך, [שכאשר נותן שמן טוב בתוכו, הוא גורם ששאר השמן גם נמשך לאחר הפתילה].

מי גוזיןן, דילמאأتي לאדליך בעינייהו [האם גוזרים, שמא יבווא להדלק בשמן הפסול בפני עצמו] או לא.

פשיטת הספק: אין מדליקים

אמר ליה רבה: אין מדליקין.

מאי טעמא?

לפי שאין מדליקין בשמנים אלו בפני עצמו, ואף שעירב בהם שמן טוב, גוזרים שמא ידליך את השמנים שאינם טובים בפני עצמו.

שאלת: בבריתא משמע מדעת רב"ג שמדליקים

איתיביה אבי, ברך דבר שמדליקין בו [שבשור לעשות ממנו פtileה] על גבי דבר שאין מדליקין בו [דבר שאינו כשר לעשות ממנו פtileה]. אין מדליקין בו.

(אמר) רבנן שמעון בן גמליאל [אומר]: של בית אבא היו כורכים פtileה על גבי אגוז ומדליקין. כתני מיהת בדרבן שמעון מדליקין, ואף על גב שאגוז אינו ראוי בפני עצמו לftileה, מכל מקום על ידי תערובות מדליקים בו.

[בירור: מדובר אין מוכחים מדעת תנא קמא] אמר ליה רבה: אדרומותבת לי [עד שאתה מקשה על דברי] מדרבן שמעון בן גמליאל, סייעינהו [תביא ראה לדברי] מדרתנא קמא שאמרו שאין מדליקים באופן זה.

[ביאור, מוכחים מדעת רב"ג שהוא מעשה רב]: דוחה הגمرا קושיא זו: הא לא קשה, מעשה רב [הויל ורשב"ג מעיד שכח היו נהוגים 'בית ابو', הרי זה מעשה רב, וכך הলכה, ולכן אבי הקשה מדברי רב"ג].

לאחר שהתבאר הטעם להקשوت מדברי רב"ג, חוזרת הגمرا לקושיא: מכל מקום קשה מדברי רב"ג, של בית ابو היו כורכים פtileה על גבי אגוז ומדליקים, Mai לאו, להדלק וכי אין הפירוש שהוא כורכים את הftileה על האגוז כדי להדלק את הftileה עם האגוז, והרי מוכח שאפשר לכורך דבר שאין מדליקים בו עם דבר שמדליקים בו, ורקה על דברי הרבה שאין כורכים דבר שמדליקים בו עם דבר שאין מדליקים בו.

תשובה: בית אבא של רשב"ג לא התייר לכרוך פתילה כדי להדליק גם את האגו.

דוחה הגمرا: כריכת הפתילה עם האגו, לא הייתה כדי להדליק גם את האגו, אלא כדי להקפות [להציג, את הפתילה על האגו, שלאتطבע בשמן].

[בירור, אם כן מדוע תנו כמה אוסרים לעשות זאת] מבררת הגمرا: אי להקפות, **מאי טעמא דתננא קמא?**

մבררת הגمرا: כולה רבנן שמעון בן גמליאל היא. וחסורי מיחסרא והכי קטני: ברך דבר שמדליקין בו על גבי דבר שאין מדליקין בו, אין מדליקין בו.

במה דברים אמרוים להדליק.

אבל להקפות, מותר. רבנן שמעון בן גמליאל אומר: של בית אבא היו כורכין פתילה על גבי אגו.

שאלה: הרי שניינו לגבי שמן שמותר לערב שכן שאינו ראוי להדלקה [חלב מהותך וכדומה] עם שמן שאינו להדלקה

שואלת הגمرا: איני, והאמיר רב ברונא אמר רב: חלב מהותך [חלב שהמיסו אותו על ידי חום] וקרבי דגים שנמוhow, שאינם ראויים להדלקה, אדם נוטן לתוכו שמן כל שהוא ומדליק.

תשובה: חלב מהותך וכדומה ראויים להדלקה [אלא כשהוא בפני עצמו גוזרו עליו שמא יבוא להדלק נם בחלב שאינו מהותך]

עונה הגمرا: הני [שמנים אלו, חלב מהותך, וקרבי דגים שנמוhow] **מיימשי בעיניו** [גם כשהם בפני עצמם שמן אחר, הם נשיכים אחר הפתילה, ומצד עצם היו הם ראויים להדלקה], והני לא **מיימשי בעיניו** [ולעומת זאת שמנים שאמרו חכמים שלא הדליק בהם, אינם נשיכים אחר הפתילה], וגורו רבנן על חלב מהותך [וחלב מהותך, אף שכאמר מצד עצמו הוא ראוי להדלקה, מכל מקום גוזרו חכמים שלא הדליק בו, גזירה] משומ חלב שאינו מהותך, ועל קרבי דגים שנמוhow [אף שמצד עצם הם ראויים להדלקה, מכל מקום גוזרו חכמים שלא הדליק בהם], גזירה משומ קרבי דגים שלא נמוhow. ולכן אף שגוזרו חכמים שלא הדליק בהם, לא גוזרו אלא כשם בפני עצמו, אבל אם מעורב בהם שמן כשר, לא גוזרו ואפשר להדלקה בהם.

[שאלה, מדוע כשתנתן לתוך החלב מהותך שמן, לא גוזרים, שמא יבוא להדלקה בלי שמן:] שואלת הגمرا: וליגוזר נמי חלב מהותך, וקרבי דגים שנמוhow, **שנתן לתוכן שמן.** משומ חלב מהותך וקרבי דגים שנמוhow שלא נתן לתוכן שמן.

[תשובה, אין גוזרים גזירה לגזירה]: עונה הגمرا: **היא גופה** [כasher הם בפני עצם בלי תערובת, הרי זה גזירה שלא להדלק בהם, ואנן ניקום וניגוזר גזירה [על ידי תערובת] לגזירה [אתו בעיניהו]].

פתילותות ושמנים שאין מדליקים בהם בשבת, אין מדליקים בהם במקדש

תני רמי בר חמא: פtileות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, אין מדליקין בהן במקדש, משום שנאמר 'להעלות נר תמיד'.

הוא תני לה, והוא אמר לה [הוא שנה ליום זה, והוא מבאר כיצד מוכח בכך מהפסק להעלות נר תמיד], 'להעלות נר' משמע שמדליק כדי שתהא שלחתה עולה מאליה, ולא שתהא עולה על ידי דבר אחר [על ידי תיקון והטיה].

שאלת א': במשנה מבואר שהוא מדליקים מצמר שאין מהפתילותות הרוויות להדלקה

תנן מбалאי מכנסי כהנים [מכנסי הכהנים הבלתיים] ומהמניחם [אבלני הכהנים] היו מפקיעין [קורעין ועושין פtileות בshmata בית השואבה, שהיא בעזרת נשים], ומהן מדליקין. והאבלנים הרי היה בהם גם צמר, שהוא פסול להדלקה, וכתני מדליקין בהן במקדש.

תשובה: הדלקה זו היא בשמחת בית השואבה, ובها אין פסול פtileות

עונה הגמרא: שמחת בית השואבה שאני, שלא כתיב להעלות בה, ולאו דאוריתא היא.

שאלת ב': במשנה מבואר שהוא עושים פtileות מבגדי כהונה

תא שמע, דתני רבה בר מתנה: בגדי כהונה שלו, מפקיעין אותן, ומהן היו עושים פtileות במקדש.

[בයואר השאלה]: מי לאו דכלאים וכי אין הכוונה לבגדים כהונה שיש בהם כלאים, שהם עשויים גם מצמר, וגם מפשתן, והרי צמר אינו ראוי לפtileה לנר בשבת.

תשובה: לא עשו את הפתילותות מבגדיים של צמר אלא של פשתן

דוחה הגמרא: לא מדובר על בגדים שיש בהם כלאים, אלא על בגדים דבוז [העשויים מפשתן בלבד].

◆ ◆ ◆

דעה א': פtileות ושמנים שאין מדליקים בהם בשבת, אין מדליקים בהם בחנוכה בחו"ל ובשבת

אמר רב הונא: פtileות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת, אין מדליקין בהן בחנוכה, בין בשבת בין בחו"ל.

אמר רבא: מי טעה דרב הונא? קסביר אם כבתה נר חנוכה, זוקק לה לתקן ולהדלקה מחדש, הלכך צריך לכתלה לעשותה יפה, דילמא פשע ולא מתקין לה, ולכן אין מדליקים בהם בחו"ל.

ומותר להשתמש לאורה אף בשבת, הלכך בשבת אסור להדלקה בהם, שמא יטה לצורך תשmissah.

דעה ב': פtileות ושמנים שאין מדליקים בהם בשבת, אין מדליקים בהם בחנוכה בשבת

ורוב חסידא אמר: מדליקין בהן בחנוכה בחו"ל, אבל לא בשבת.

קסבר, כבתה, [עמדו ב] אין זוקק לה, ולכן אין צורך להדילק עם פטילה טובה, כי גם אם הנר יתכבבה אינו צריך לחזור ולהדילקו. ומותר להשתמש לאורה, הלך בשבת אסור להדילק בהם, שמא יטה לצורך תשמש.

דעה ג': פטילות ושמנים שאין מדליקים בהם בשבת, מדליקים בהם בחנוכה

אמר רבי זירא אמר רב מותנה: ואמרי לה, אמר רבי זירא אמר רב: פטילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בחן בשבת, מדליקין בחן בחנוכה בין בחול בין בשבת.

אמר רבי ירמיה: מי טעונה דרב?

קסבר, כבתה, אין זוקק לה הילך בחול שרי.

ואסoor להשתמש בשבת לאורה, שיהא ניכר שהוא נר מצוה, וליכא למיחש להטיה.

אמורה רבנן קמיה דאבי משמיה דרבי ירמיה, ולא קיבלה, שלא חשבו לסתוך על דבריו.

כי אתה רבין, אמרה רבנן קמיה דאבי משמיה דרבי יוחנן, וקיבלה.

אמר אביי: אי זכאי אילו היתי זוכה, גמarityה לשמעתיה מעיקרא [היתה גורס ולומד שמוועה זו, כשמעתיה בתחילתה בשמו של רבי ירמיה].

مبرורת הגمراה: והא גمراה [זהרי אביי למד וגرس לבסוף שמוועה זו, ומה חסר בכך שלא למדה בתחילתה?]

נפקא מינה לගירסתא דינקוטא [אם היה לומדה בתחילתה, היה הלימוד מתקיים יותר בידו, שמה שלומדר אדם בצעירותו מתקיים יותר מה שלומד בזקנותו].

שאלת על הדעה שאין צריך להדילק מחדש את הנר אם הוא כבה, מכיריתא שימוש בה שכל עוד לא כלתה רgel מהשוק, צריך להדילק את הנר אם הוא כבה

שואלת הגمراה: וכבתה אין זוקק לה?

ורמיינהו, מצותה משתקע החמה עד שתכלה רgel מן השוק.

מאי לאו [וכי אין הפירוש], די' כבתה הדר מדליק לה [אם הנר כבה, צריך לחזור ולהדילק?]

תשובה: אין כוונת הבריותא שצריך להדילק את הנר אם הוא כבה, אלא שכל עוד לא כלתה רgel מהשוק הוא עדין זמן הדילקה, וכן שצריך לחתן בנה שמן לשיעור שידליך עד שתכלה רgel מהשוק דוחה הגمراה: לא [אין זו כוונת הבריותא], אלא: די' לא אדליק [אם לא הדילק את הנר, כל עוד לא כלתה רgel מהשוק] מדליק.

ואני נמי לשיעורה [שיהא בה שמן לשיעור הזה, ומיהו, אם כבתה אין זוקק לה].

מתי הוא זמן 'שתכלה רgel מהשוק'

עד שתכלה רgel מן השוק.

ועד כמה הוא זמן זה?

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: עד דכליא ריגלא דתרמודאי [עד שתיכלה הרגל של התרמודאים. שבני השוק הולכים לבתיהם משחסה ומבעירים בתיהם או, ואם הם צרייכים ע齊ים הם יוצאים וקוננים מהתרמודאים (שם אומה) שהם מלקטן ומוכרי ע齊ים דקים].

♦ ♦ ♦

כמה נרות מדליקים בחנוכה

תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וبيתו [נר אחד בכל לילה, ואיש וכל בני ביתו סגי להו בנר אחד].

[מהדרין:] ומהדרין אחר המצוות עושים נר אחד בכל לילה לכל אחד ואחד מבני הבית. [מהדרין מן מהדרין:] ומהדרין מן מהדרין, בית שמאי אומרם: יום ראשון, מדליק שמנה. מכאן ואילך, פוחת והולך.

ובית הלל אומרם: יום ראשון, מדליק אחת. מכאן ואילך, מוסף והולך.

טעם של בית שמאי ובית הלל אמר עולא: פלגי בה תרי אמוראי במערבה, רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבדיא,

חד אמר: טעמא דבית שמאי [שפוחת והולך] כנגד ימים הנכנסין [העתדים לבוא, שבויום הראשון מדליק שמונה, שיש עוד ח' ימים. וביום השני מדליק ז' נרות, שיש עוד ז' ימים, וכך הלאה].

وطעמא דבית הלל [שמוסף והולך] כנגד ימים היוצאים [כנגד הימים שייצאו כבר, שבויום הראשון מדליק נר א', שכבר התחיל [ו יצא] יום אחד. וביום השני מדליק ב' נרות שכבר יצאו ב' ימים (שהיו שעומדים בו נמנה עם הימים שייצאו)].

וחד אמר: טעמא דבית שמאי [שפוחת והולך], כנגד פרי החג [שהם מתמעטים והולכים, שיום הראשון של סוכות מקربים י"ג פרים וביום השני י"ב פרים, וכך הלאה כל יום פוחת והולך].

وطעמא דבית הלל [שמוסף והולך], דמעליין בקדש ואין מוריידין [ולומדים זאת (במנחות צט) מפסולק].

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: שני זקנים היו בצדין, אחד עשה כבית שמאי, ואחד עשה כדורי בית הלל.

זה נותן טעם לדבריו, כנגד פרי החג. וזה נותן טעם לדבריו, דמעליין בקדש ואין מוריידין.

♦ ♦ ♦

מקום הדלקת נר חנוכה

תנו רבנן, נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ [משום פרסומי ניסא, ולא בראשות הרבים אלא בחצרו, שבתיהן היו פתוחות לחצר].

[הדר בעלייה]: אם היה דר בעלייה, מניחה [מבפנים] בחילון [כנגד החלון] הסמוכה לשירות הרבים,

[בזמן סכנה]: ובשעת הסכנה [שהיה להם לפרשיהם חוק ביום אידם שלא יבערו נר אלא בבית עבودה זורה שלהם] מניחה על שולחנו ודיו.

נ' אחרת להשתמש לאורה

אמר רבא: צרייך נר אחרת להשתמש לאורה, אף שאין צורך להשתמש לאורה הנר צריך להדליק עוד נר, כדי לעשות היכר לדבר, שהנר שהדליק הוא נר של מצוה.

ואי איכא מדורה, לא צרייך נר אחר, לפי שכאשר יש מדורה, ניכר שהנר שהדליק הוא נר של מצוה.

ואי אדם חשוב הוא, שאינו רגיל להשתמש לאורה המדורה, אף על גב דאי איכא מדורה צרייך נר אחרת, دائ לאל, לא הו היכר שהנר שהדליק הוא לצורך מצוה.

מעשה נס חנוכה

מאי חנוכה [על איזה נס קבועה]?

דתנו רבנן, בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון [יוםי חנוכה שמונה הם], שלא למטרפ ביהון, ודלא להתענות ביהון [שלא להספיד בהם ושלא להתענות בהם].

שבשנכנסו יוונים להיכל, טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגבירה מלכות בית חשמונאי נצחים, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח [בחצנע, וחותום בחותמו של כהן גדול, והכירו שלא נגעו בו, ולא היה בו אלא להדליק יומ אחד, נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמונה ימים],

לשנה אחרת, קבועים ועשאים ימים טובים בהלל [לקרות הלל] והודאה [לומר על הנסים בהודאה, ומזהרים במלאה, שלא נקבעו לימים טובים אלא לעניין הלל והודאה].

היווב אדם על ממונו שהוא [אלא אם כן הניח ממונו בירושות' מצוה, כגון שהניח נר חנוכה מכחיז, ועבר גמל, ופשטנו נדלק מהנהן]

[היזק בניצוץ שיצא מפטישו]: תנן התם, גז [নিচুন] היוצא מתחת הפטיש [פטיש גדול של נפחים] ויצא והזיק, חייב.

[היזק בפשตน שנקנס לחנות ונדלק בנר של חנוני]: גמל שטעון פשtan, והוא עובר ברשות הרבים, ונכנסה פשtan לתוכ החנות, ודלקה בנר של חנוני, והדליק את הבירה, בעל הגמל חייב, [שלא היה לו להגדיל את חבילתו שתכנס לחנות].

[היזק בפשtan שנדלק מnar שהחנוני הניח בחוץ]: הניח חנוני את נרו מבחיז, חנוני חייב.

[היזק בפשתן שנדרך מנור חנוכה שהחנוןני הניח בחוץ]: **רבי יהודה אומר:** בנהר חנוכה פטור [החנוןני, שברשות פירטום מצוה הניחה שם].

מדברי רבי יהודה מוכחה שמצויה להניחה את נר החנוכה בתוך עשרה טפחים, שאם לא כן היה לו להניחה את הנר נבואה שגמלים העוברים עם פשתן וכדומה לא ינזוק.

אמר ריבינה (משום דרבבה) [משמיה דרבא]: זאת אומرت, מדברי רבי יהודה נלמד: נר חנוכה מצויה להניחה בתוך עשרה, دائית סלקא דעתך [שאם יעלה על דעתך למצوها להניחה] למעלה מעשרה, לימה לייה [יאמר בעל הפשתן לבעל הנר]: היה לך להניח למעלה מגמל ורוכבו [כדי שהפשתן לא ישרכ].

דוחית הראיה: אין 'מצויה' להניחה בתוך עשרה טפחים, אלא שאיןו חייב להניחה את הנר נבואה, שלא רצוי להטריחו הריכה במצויה, שלא יתבטל ממנה

דוחה הגמרא: **ודילמא** [ושמא אין מצויה להניחה למעלה מעשרה, אלא שਮותר להניחה למטה מעשרה] מפני **שי מיטרחא לייה טובא** [אם יטרחו אותו הריבה להניחה למעלה מעשרה, ולמעלה מגובה הגמל ורוכבו] **אתילאי אימנו עי ממצויה** [יבכו האדים להימנע מהמצויה].

אמר רב כהנא: דרש רב נתן בר מנויומי משמיה דרבבי תנחות

וירב איר בישלה

1 וַיַּקְרֵב הַשְׁלֹבֶן אֶת
הַבָּרָה וְנִמְרוֹד קָרָא אֲלֵיכֶם
פָּנֶים.
2 וְאֵישׁ מְגֻבֵּן יִשְׂרָאֵל
וְמִן צָנָר הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
יִצְחַק צִדְקָה אָוֹן אֶשְׁר
יִאֱבַל וּשְׁמַךְ אֶת מִזְבֵּחַ
בְּעֵפֶר.
וְקַרְאָה יְהִי גַּם

תומ' שנים

טורה בורהו

הר הנובה שנחנינהה למל"ה מב' אמה פסולה כסוכה וכמבוי. ו' כסות לסת למיים ימעט כמו גז' מוג' דלמי סמס מזגי 7 נקי תקנמלה וחילך נמייל דנקע פסולה מזום דבאי נמייל סבאלת מה פסורה לא גומי לא להן לא להרלו כבגה נמיילנוויא ו'

למעלה מכ' אמה

סולואן. לדין גנדי תא עיר נמנעה מכ' קומה וילכ' פלאומי ייקח:
בונדרס ומג'אנטי. דען צו כבד' נזיר'וינ' ומקומ'ן מלכ' פטפלי':
מג'אנטי אונדערס. חילצ'ה ר' בטש' סטמ'ון לאטה סוכ' יונק'וּן
בג'אנטי לא החקמ'ת נו'ר'ו ייכר דעט'ו'ן הא'ה'וּן. דעט'ו'ן ג'אנט'וּן זונט'וּן

נֶר אֲשֶׁל חֲנוֹכָה שְׁהִנּוּנָה
פְּסָולָה בְּסֻבָּה וּבְמַבּוּם

וְעַקְרָבִים יָשׁ בָּ: אָמֵר
לְהַנִּיחָה בְּמִפְּחָה הַסְּמוֹכָה
לִיהְיָה רַב אֶחָד בָּרִיהָ דָּרָה

ששך יסכה שלא יכו
מצות בווית עלי' ה'ע' נון
עליו: בע' מינה מרבי
משין. נטלי לך. ומומתפ' מילס עטעה
להנכו כדרמן כוות' ר' ר' נון
ר' ר' מנות כוות' ר' ר' נון
טביה. נטלי קות' מילס עטעה

כלין ר'ש"ב
לכון למקל: גיג' כי"ב. לדמיון דרב
לכון מוכין או עולג וועלג' דרב עבד
חילין ומווולגה דולומת' קוו. גו.
ונבוס דיסלומם כיכ' צימולויש

הנחות הנר"א
גביין סבכיה חלהלבן
דרתיה המצוירין ותולמיים
ובסדרין רומיים ופרטליים
שקרים ומונחים ופרטליים
לרכ. מנג נג' מנג מס' ציוו ינואה

לעיו רשות – בפומביותם של מוסלמים קיסר קלאופטרה הייתה גם קיסרית קלאופטרה, ומפני מדליק שערם; נסוכו ופוך קדם מלמלותיהם דמנוי;

מיסוף ריש'ה להנאהה ממענה לגבג ושםואל אמר יתירון מבדר לבנד רב אמר אין מילקון רב אמר אין מילקון כל מילא וולם קיטס:

מ"ד מושם אכזרי מוצאה מושגנא לשרגנא נמי אסור מותיב
לעומת (ב) ואציג ר' דצין נוי קופא ובין עלי קופא קיטוליס על האכזרי
ולעומת (ב) ואציג ר' דצין נוי ווועה די בערב זונב ומלהטא בלערז דזונבא
וילט האכזרי הערלט פון ווועה די בערב זונב ומלהטא בלערז דזונבא
ובידין (ב) ווועה די בערב זונב ומלהטא בלערז דזונבא (ב) ווועה די בערב זונב
ומלהטא בלערז דזונבא (ב) ווועה די בערב זונב ומלהטא בלערז דזונבא (ב)

רביינו רגנאל
ה' ינואר תרנ"ה – כ"ה ינואר תרנ"ה
נולד ונהרג בדור ה' של הסופרים
בבון צדקה, בדור ה' של הסופרים
בבון צדקה, בדור ה' של הסופרים

שבת דף כב

שבת קדש ג' ניסן תשע"פ

נ"ר חנוכה למעלה מכל' אמה פסול'

אמר רב כהנא: דרש רב נתן בר מנומי משמיה דברי תנומם: נ"ר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה [שהעין אינה שלטת בנר כשהוא למעלה מהעשרים אמה, ואין פרטומי ניסא], בסוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים שהיא פסולה, וכמבו' שאם הניח את הקורה (شمתיירה את הטלטל במבו') למעלה מעשרים, אין הקורה מתירה לטלטל במבו'.

מאמוד נוסף של רב כהנא בשם רב נתן בשם רב תנומם

ואמר רב כהנא דרש רב נתן בר מנומי משמיה דברי תנומם: Mai dchtab 'ohbor rak ain bo m'mim', mishmu shanamar 'ohbor rak', ani yod' sh'ain bo m'mim', ala ma talmud lo'mer 'ain bo m'mim',

מי' אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

מקום 'נ"ר חנוכה' בטפח הסמוך לפתח

אמר רבה: נ"ר חנוכה מצויה להניחה בחצר או ברשות הרבים בטפח הסמוכה לפתח, שאם ירחקנו להלן מן הפתח אינו ניכר שבעל הבית הניחו שם.

והיכא מנה ליה [והיכן מניח את הנ"ר]?

[דרעה א', מצד ימין]: רב אחא בריה דרבא אמר: מימין הכנסייה.

[דרעה ב', מצד שמאל]: רב שמואל מדףyi אמר: משמאלי.

[הלכה, מצד שמאל של הכנסייה]: והילכתא משמאלי. כדי שתתאה נ"ר חנוכה משמאלי, ומזוזה מימין [מזוזה היא מימין הכנסייה].

אסוד למנות מעות לאור הנרות

אמר רב יהודה אמר רב אשי (אמר רב): אסור להרצות [למנות] מעות, כנגד נ"ר חנוכה.

שאלת: מודיע אסוד, וכי יש קדושה בנתרות

כ"י אמריתה קמיה דשמעאל אמר לי: וכי נ"ר קדושה יש בה?

תשובה: כמו שמצאננו בכיסוי הדם שאסוד לכוסות כ'רגל' כדי שלא יהיו מצוות עלייו, כך צריך להיזהר בכבוד הנתרות

מתќיף לה רב יוסף: וכי דם קדושה יש בו, ולדבריך מודיע שニינו שאסוד לנוהג באופן 'מבוזה' בדם שעושים בו מצוות 'כיסוי הדם'?

[הברירתא בה מבואר שאסור לנוהג באופן 'מבוזה' בדם:] **דתניתא: 'ושפק וכסה',** במא שפק [שפך את הדם, שחתט את הבהמה, כלומר ביד שבה שחט] **יכסה את הדם,** שלא **יכסנו ברגל,** שלא יהו מצות בזויות עליין,

הכא נמי [כך גם כאן לגבי חנוכה, לא ימנה מעות ויעשה שאר שימושי חול לאור הנרות], שלא יהו מצות בזויות עליון.

ספק: האם מותר להשתמש בסוכות בגין הסוכה

בעו מיניה מרבי יהושע בן לוי: מהו להסתפק מנגוי סוכה [כגון פירות שtolim בסוכה לנו] כל שבעה?

הצעת פשיטת הספק: אסור, כשם שאסור להשתמש בנרות לשימוש חול

אמר להו: הרי אמרו אסור להרצות מעות נגד נר חנוכה.

דוחית ההצעה: כיצד פושטים את דין שימוש בניי סוכה שהוא ברייתא מפודשת מדין שימוש בנרות חנוכה שהוא מאמד של אמורא ולא ברียתא

אמר רב יוסף: מריה ואברהם [אדונו של אברהם, לשון תמייה הוא], תלמידי תניא. בدلא תניא. סוכה תניא בברייתא במפורש. חנוכה לא תניא [דמיירה דבר אשי הוא, ואיןו ברייתא].

[הברירתא על איסור שימוש בגין סוכה:] **דתניתא, סכמה כהלהכתה, ועיטרה בקרמים** [פראי את הסוכה ביריעות צבעוניות], ובسدינין המצוירין, ותלה בה אגוזים, אפרסקין, שקדים, ורמוניים, ופרקילי ענבים, ועטרות של שבילים, יינות (של) שמנים, וסלותות, אסור להסתפק מהן עד מוצאי يوم טוב האחרון של חג.

ואם התנה עליהם, הכל לפי תנאו [אם אמר: איןנו בודל מהן כל בין השמשות של קידוש יום טוב ראשון, לא חל עליהם קדושה כלל. אבל תנאי אחר אינו מועיל].

פשיטת הספק: אסור, כשם שאסור לכסות דם ברגל, שלא יהו מצות בזויות עליין

אלא אמר רב יוסף: אבוחון דכולהו דם [לומדים לגבי כל המצוות שאסור לbezotem מכיסוי הדם, כמו בואר לעיל שלומדים זאת מהפסוק 'ושפק וכסה', שלא יכסה ברגל, כדי שלא יהיו מצות בזויות עליין. ומכך לומדים שלא להרצות מעות לאור נר חנוכה, שלא להסתפק מנגוי הסוכה].

מחליקת א' בין רב לישמעאל: אם מוזר להדליק נר מנדר של חנוכה

איתמר, רב אמר: אין מדליקין מניר חנוכה לנר של רשות.

ושמעואל אמר: מדליקין.

מחלוקת ב': אם מותר להעביר את חותמי החיצית מבגד לבגד

רב אמר: אין מתירין חותמי ציצית מבגד [מטלית ישנה] לבגד [כדי להטילם בטלית חדשה].
ושמואל אמר: מתירין מבגד לבגד.

מחלוקת ג': אם הלכה שדבר שאין מתכוון מותר או אסור

רב אמר: אין הלכה כרבי שמעון בגיןה [אלא כרבי יהודה, שאסור לגרור ספסל, שהוא
עשה חרץ, והוא תולדה של מלאכת חורש אם עושה כן בשدة ובונה אם עושה כן
בבית, ואך שאינו מתכוון לעשות חרץ].
ושמואל אמר: הלכה כרבי שמעון בגיןה [שמותר לגרור ספסל, אף שיתacen שיעשה
חרץ, שדבר שאין מתכוון, מותר].

רבה הכריע בכל דבר [הנוגע לאיסור והיתר] כרב, חז"ן מג' מחלוקת הנ"ל

אמר אביי כל מיידי דמר [רבה (שהיה רבו של אביי)] עביד כרב [משמעות דהילכתא כרב
באיסורי] לבר מהני תלת דעביד בשמואל. מדליקין מנור לנור. ומתיירין מבגד לבגד. והלכה
כרבי שמעון בגיןה.

[המשנה בו מובאת דעת רבי שמעון שדבר שאין מתכוון מותר]: דתניתא, רבי שמעון
אומר: גורר אדם מטה כסא וספסל, ובלבד שלא יתכוין לעשות חרץ.

טעם לאיסור הדרקה מנור לנור: ביזוי מצוה

יתיב ההוא מרבען קמיה דרב [ישב אחד החכמים לפניו רב] אדא בר אהבה, ויתיב וקאמרא:
טעמא דרב שאוסר להדליק מנור לנור, משומ ביזוי מצוה [שייש בזה ביזוי לנור של המצווה,
בקכך שמדליק ממנו קיסם שאין מצוה בהדלקתו (אף שבקיים זה מדליק עוד נרות של
מצווה)].

[ולפי זה להדליק מנור של מצוה לנור של מצוה, בלי קיסם ביניהם, מותר בין לרב בין
לשמואל, שאין בזה ביזוי מצוה].

טעם ב: מכחיש מצוה

אמר להו رب אדא בר אהבה: לא תציתו לייה [אל תשמעו לחכם' זה, אין זה טעםו של
רב, אלא] טעמיה דרב משומ דכא מכחיש מצוה [שכאשר מדליק מנור של מצוה, הרי זה
נראה שלוקח מהנור, וושאב קצת מלוחחת שמןו].

[ולפי ביאור זה כל המחלוקת היא כshedlik yisirut מנור לנור. אבל אם מדליק על
ידי קיסם שיש בזה ביזוי מצוה, אסור בין לרב בין לשמואל].

נפקא מינה בין הטעמים: אם מותר להדליק נר של מצוה מנור של מצוה ללא קיסם ביניהם

מאי בינויו?

איכא בינויו דקא מدلיק משרגא לשרגא [شمבייא נר של מצוה אצל נר של מצוה, ומדליק אחד מהשני ללא קיסם].

מן דאמר [לפי טעם א' שרב אוסר] משומם ביוזי מצוה, היינו רക כשמדליק קיסם של רשות מהנר של מצוה. אבל אם מدلיק משרגא לשרגא [מנר של מצוה לנר של מצוה, לכולי עלאה] מدلיק, שכןון שאינו מدلיק קיסם שאין מצוה בהדלקתו, אין בזה ביוזי מצוה. מן דאמר [לפי טעם ב' שרב אוסר] משומם אכחותי מצוה, משרגא לשרגא, nisi אסור, שאף כאשר מدلיק נר של מצוה, הרי זה נראה שלוקח מאור הנר וושאוב קצת מליחות שמנו.

שאלה לפי טעם א': בבריתא מבואר שאסור לשקלול מעות חולין כנגד מטבח של מעשר שני אף שהוא לצורך מצוה, וקשה על דעת שמואל שמתיר להדלק קיסם מנר, כיון שהוא לצורך מצוה שmdlיק מהקיסם נר מצוה אחר

מתייב רב אויא, סלע של [נעמוד ב'] מעשר שני [פירוט מעשר שני, שהילל את קדושתם על סלע, והרי יש בסלע זה קדושת מעשר שני], אין שוקלין כנגד דנרי זהב [של חולין, לראות שהם שלמים], ואפלו כדי להחל עלייו מעשר שני אחר אסור.

אי אמרת בשלמא כי פלגי רב ושמואל מנר לנר ממש [שנהלקו אם הוא מותר או אסור מצד אכחותי מצוה]. אבל בקידנסא [בקיסם] אסור שמואל [אפילו שמואל מודה שהוא אסור, כיון שהוא ביוזי מצוה]. הא לא תהוי תיובתא [אין קושיא מברייתא זו, שהטעם שאסור לשקלול דינרים כנגד המעשר שני, מפני שהדינרים הם חולין, והוא ביוזי מצוה, להשתמש בסלע של מעשר שני, ולשקלול כנגד דנרי זהב, אף שהוא לצורך מצוה, שרצו להשתמש בדינרים לפדיון מעשר שני אחר].

אלא אי אמרת בקידנסא נמי שרי שמואל, ומחולקתם היא מצד ביוזי מצוה, שmmoאל מתיר לעשות זאת הוайл וצורך מצוה הוא, הא תהוי תיובתא, אם כן ברייתא זו היא קושיא על שמואל, שהרי בבריתא מבואר שאסור לשקלול חולין כנגד מעשר שני אף שהוא לצורך מצוה, ומה שונה הדלקת קידנסא שהוא חולין מנר של חנוכה לצורך מצוה הדלקת נר אחר.

תשובה: טעם הבריתא לאסור שקלילה כנגד מעשר שני אינו מצד ביוזי מצוה, אלא כיון שתיכן שלבסוף לא ישתמש במעות לצורך המוצה

אמר רבבה: הטעם שאסור לשקלול דינרים כנגד המעשר שני, אינו מצד ביוזי מצוה, שאין זה ביוזי שהרי רוצה להשתמש בדינרים אלו להחל מעשר שני אחר.

אלא גירעה שמא לא יכולן משקלותיו [שמא לא ניתן את הדינרים טובים, או ימצאים יתרים, ויחוס עליהם ולא יחל את המעשר עליהם, וכן מפיק לו לחולין [כלומר יניחם בחולין כמו שען, ונמצא שבזה את המעשר שלא לצורך, שלבסוף לא ישתמש במעטות למצוחה].

שאלה על שני הטעמים מהם שימושו שבמקרה הדליך מנר לנר ע"י קידנסא

מתייב רב ששת, נאמר על נרות המקדש: 'מחוץ לפירות העודת יערוך',

וזריך להבין: וכי לאורה הוא צריך, והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאورو, שהרי העמוד הענן היה להם.

אלא עדות היא לבאי עולם, שהשכינה שורה בישראל.

מאי עדות?

אמר רב: זו נר מערבי [במנורה היו שבע נרות, יש אומרים שהם עמדו בין מזבח למערב, הנר הראשון במזבח לצד הכנסתה, והשביעי במערב לצד פתח קודש הקודשים], הנר הראשון נקרא 'נר מזרחי', והנر שאחריו נקרא 'nar מערבי' (שהוא יותר קרוב למערב מהנर הראשון) **שנותן בה** [בנר המערבי] **שמן** **במדת חבורותיה** [חצי לוג, שהוא השיעור הנדרש להדלקת הנר 'מערב עד בוקר' בלבד הארכויים (ולכן בכל הלילות מדליקים שיעור זה), והנר המערבי דלק בסיס כל הלילה וכל היום לאחריו], וממנה [מהנר המערבי] **היה מדליק את כל הנרות, כדלהן,**

ובה [בנר המערבי] **היה מסיטם את הטבת הנרות** [שבשחרית היה מיטיב ומתקין את הנרות, חוץ מATAB הנר המערבי שהיה נשאר דולק עד בין הערבאים]. ובין הערבאים היה מיטיב את הנר המערבי ולא היה מבוה, אלא היה אווח בידו (או מביח בכלី אחר) את הפתילה הדולוקה של הנר המערבי, ונתן בנר המערבי שמן ופתילה חדשם, והדלקה מהאש הדולקת עדין בפתילה של הנר המערבי של אתמול, ואחר כך היה מדליק ממנה את שאר הנרות.

[המקור שמתחללים להדלק בנר המערבי: שנאמר 'להעלות נר תמיד', ולא נאמר 'להעלות נרות', שמע מינה הוקבע נר אחד להתחיל בו בכל יום, וזהו נר מערבי השני של מזבח, מפני שכשנכנס להיכל הוא פוגע בנר הראשון, והוא אין יכול להתחיל, דכתיב יערוך אותו לפני ה' [צד מערב נקרא לפני ה', שהוא כנגד קודש הקודשים], והנר הראשון אינו נקרא לפני ה', אלא הנר השני, שהוא נר פנימי (יחסית לראשון), וכיון שהנר השני כבר נחשב 'לפני ה', בו מתחילה הדלקה, שאין מעבירין על המצוות].

[ביאור השאלה]: והאanca **כיוון דקביעי נרות** [זהרי כיון שהנרות קבועים, שבמנורה היו קבועים בעין בזיכים של זהב שהיה נתונין לתוכן שמן ופתילה], ולא היה יכול לנתק נר מערבי מן המנורה להדלק בו الآחרים, וממילא מה ששנינו ש'סמנה היה מדליק' לא **סגיא דלא משקל ואדוקי** [לא שיק לעשות זאת, אם לא באמצעות קיסם].

קשה בין למאן דאמר [אם כך, קשה לפי טעם א' שרב אסר להדלק מנר לנר ע"י קינסא] **משום בזוי מצוה** [והלא במקדש הדליקו על ידי קינסא].

ובין למאן דאמר [וכן קשה לפי טעם ב' שרב אסר להדלק מנר לנר] **משום אחושי מצוה**, [והלא במקדש הדליקו, (ועוד קשה שע"י קינסא גם שמואל לא התיר להדלקה)].

תשובה: במקדש לא הדליקו ע"י קינסא, אלא הדליקו ישירות נר מנך

עונה הגמא: **תרגםא רב פפא, בפתילות/arochot** [scal פתילה היתה ארוכה וכשהיה מוציא אותה מהנר שלה, היהת מגעת עד הנר הסמוך לה, ומתחילה להדלק מהנר המערבי את הנר הסמוך לו, והשאר מדליק זו מזו].

שאלת ליפוי טעם ב' הרי אסור להדליק מנר לנר מושם שמכחיש

שואלה הגמורה: סוף סוף למאן דאמר [לפי טעם ב' שהאיסור הוא] מושם אכחותי מצוה, קשייא, שהרי לדעת רב אסור להדליק כלל מנר לנר, אפילו שלא באמצעות קינסא.

קשייא

♦ ♦ ♦

הנידון על הדלקה מנר לנר, תליי בנידון אם עיקר המצווה הוא הדלקה או הנחה

מאי הוי עליה [מה נשאר בענין זה, האם מדליקים מנר לנר או לא?]

אמר רב הונא בריה דרב יهوשע: חזינה, אי הדלקה עשויה מצוה [אם המצווה של חנוכה תלואה בהדלקה] מדליקין מנר לנר [כמו שמצאננו במונrhoה], ואילו הנחה עשויה מצוה [ועיקר מצוותה תלייא בהנחה], אין מדליקין מנר לנר, דהדלקה לאו מצוה היא כולי האי, וממילא אף שמדליק נר של מצוה מהנර של מצוה, כיון שאין כל כך מצוה בעצם הדלקה, הרי זה מובה את הנר שמדליק ממנו. דאייביא להו [שבדבר זה כבר הסתפקו] אם הדלקה עשויה מצוה, או הנחה עשויה מצוה [ומפשיטות ספק זה, נפשוט את הנידון בהדלקה מנר לנר].

ראייה שהנחה עשויה מצוה: מכך שאם מוחזיק את הנר בידו לא יצא ידי חובה

תא שמע, דאמר רבא: היה תפוש נר חנוכה [בידו] ועומד [ושווה] כך עם הנר ביד, משהדלקה עד שכבתה] לא עשה ולא כלום. שמע מינה הנחה עשויה מצוה.

דוחית הראייה: גם אם הדלקה עשויה מצוה, לא יצא ידי חובה כשהוחזיק את הנר בידו, כי זה נראה שהדלקת הנר לצורך

התם הרואה אומר לצורכו הוא דנקיט לה [שם, הרואה אומר שהוא מוחזיק את הנר לצורכו, זה נראה שהדלקת הנר כדי להשתמש בו, ואיןו היכר לנס].

ראייה שהדלקה עשויה מצוה, מכך שאם בשעת הדלקה, הנר לא היה במקום, לא יצא ידי חובה

תא שמע, דאמר רבא: הדלקה בפנים [בבית], והוציאה לחוץ, [כਮבוואר לעיל שצורך להניחה על פתח ביתתו מבחוץ], לא עשה כלום.

אי אמרת בשלמא הדלקה עשויה מצוה, הדלקה במקומות בעיןן שכיוון שהדלקה זו היא מצוותה, צריך לעשותה במקום חובה, מושום הכל לא עשה כלום.

אללא אי אמרת הנחה עשויה מצוה, אפילו לא עשה ולא כלום.

דוחית הראייה: אף אם הנחה עשויה מצוה, לא יצא בגין זה, שנראה שהדלקת הנר לצורך

התם נמי בידי שהדלקת נר בቤתו ומוציאו אח"כ לחוץ, הרואה הוא אומר לצורכו הוא דأدלקה.

תא שמע, דאמר רב יهوשע בן לוי